

Mas tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagpostamt Klagenfurt 2.

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt.

LETO XV. / ŠTEVILKA 23

CELOVEC, DNE 10. JUNIJA 1965

CENA 2.— SILINGA

Mladina, tvoji najvišji vzori!

Evropa pred izbiro: Kristus ali Cezar

Prošnja in prerokba velikega Rusa

Že pred stoletjem je španski filozof Donoso Cortes opozarjal Evropo na to, da jo bo njena moderna brezbožna miselnost vodila v krute diktature političnega in socialnega značaja. Za njim je Nemec Oswald Spengler svaril ljudstva Evrope, da ho pretrgati svobodoljubje vodilo zapadni svet v zaton. Leta 1890 pa je ruski mislec Vladimir Solovjev v pretresljivi veroizpovedi, ki jo je globoki modroslovec molil v lurski kapelici katoliške cerkve v Moskvi, rotil rusko plemstvo in izobraženstvo, naj v zedinjenju s katoliško Cerkvijo reši razkrajajočo se Evropo in uresniči božje kraljestvo z dejavnim krščanstvom v socialnem in političnem življenju in tako Evropi zagotovi ogroženi mir. Opozoril je slovanska ljudstva, da izvajajo svoje ime od slova-besede, ki je prispodoba božje Besede in da čaka Cerkev na svoje tretje utelešenje po slovanskih ljudstvih. — Tik pred svojo smrtjo leta 1900 pa je Solovjev v prividu strašnih bodočih dogodkov dejal: „Že čujem grmenje. Rusija stoji pred strašno katastrofo, ko vladajoči ne bodo več imela časa za reševanje verskih vprašanj. Rusija se ne bo združila z Rimom, kar edino bi še moglo rešiti državo. Bojim se, da je zato prepozno.“

Vladimir Iljič Lenin in fatimska Marija

Prvič je zagorela Evropa v svetovni vojni leta 1914, izzvani po pretiranem nacionalizmu in imperializmu. Nemško-avstrijske fronte so se zamajale leta 1917 in nemška generaliteta je tedaj v plombiranem vagonu ubihtopila ruskega komunista iz Švice v Rusijo, ki so ga spremljali potoki krvi in trpljenja in katere zaključek svet morebiti doživi v že napovedanih socialni vstaji kitajskega plemena. — V istem letu 1917 se v portugalski Fatimi prikaže pastirčkom Marija, izgovori pretresljiv poziv po posvetitvi Rusije njenemu Srcu in po uvedbi zadostilnih prvih sobot in dostavi: „Sicer se bo zmota širila v svetu, vojne bodo sledile in Cerkev bo preganjana. Mnogo narodov bo uničenih...“

Druga svetovna vojna in razdvojenost Evrope

Tedaj je katoliška Cerkev podvojila svoja prizadevanja za versko zedinjenje z ločenim Vzhodom in z raztočno vneto kazala na socialne, moralne in kulturne rane sodobnega življenja. Razkristjanjena Evropa pa je ob blaznem posegu nemškega hitlerizma po nacionalni diktaturi nad Evropo in svetom zakrvavela v drugič in trpela na neštetihih bojiščih, v taboriščih in moriščih. Milijoni in milijoni so šli v smrt, pregnanstvo, telesno invalidnost, lakoto in beraštvo. Krvavordeči žar prve atomske bombe nad japonsko Hirošimo je zaključil drugi svetovni pokol. Evropo je nato razdvojila železna zavesa, na katere eni strani je zapadni evropski svet in na drugi slovanska ljudstva v oblasti komunistične stranke. Lenina so v Rusiji in drugod nadomestili drugi, druge Fatime pa ni bilo več. Evropski zapad je ob povojnem gospodarskem čudežu vnovič zanimal med posvetnim, brezbožnim materializmom in krščanstvom in niha med življenjem in smrtjo v današnji dan. In se še ni odločil.

Novo življenje, novi pogledi

Cerkev, skrbna mati ljudstev, je začutila veličino in usodnost naših desetletij. Drugi vatikanski koncil je v svojem zadnjem pomenu podvojil in potrojil prizadevanje za tem, da bi posebno evropski narodi in ljudstva drugih kontinentov spoznali veli-

Uspeh vesoljske ladje ZDA

Vesoljska ladja „Gemini 4“ je bila 98 ur z 2 kozmonavtoma v vesolju

V četrtek, 3. junija, ob 16.16, so v oporišču Cape Kennedy izstrelili vesoljsko ladjo „Gemini 4“ z dvema kozmonavtoma Jamesom McDivittom in Edwardom Whiteom, ki sta bila 98 ur v vesolju in sta 62-krat obkrožila Zemljo.

Tri minute po izstrelitvi so v centru za kontrolo operacije Gemini sporočili, da se vse razvija normalno. Vesoljska ladja se je nekaj minut pozneje vtirila v krožno pot okoli Zemlje. Obe stopnji nosilne rakete sta delovali dobro. Nato se je vesoljska ladja odcepila od druge stopnje rakete šest minut po izstrelitvi, kakor so predvidevali.

Kozmonavta sta lahko iz svoje kabine videla drugo stopnjo rakete, ki se je bila ločila od ladje, kako ju v določeni razdalji spremlja, počasi se vrteč okrog svoje osi. Kozmonavt McDivitt, ki je krmaril vesoljsko ladjo, je zavpil v mikrofoni: „Krasno, krasno!“ in je hotel s tem izraziti navdušenje, nad razgledom, ki se mu je odpiral iz kabine.

Potem ko se je vesoljska ladja „Gemini 4“ ločila od druge stopnje rakete, je dosegla hitrost okoli 28.000 kilometrov na uro.

Prvi krog okoli Zemlje sta kozmonavta preletela brez vsakih težav. Ko sta letela nad Kanarskimi otoki, sta obvestila bazo na otokih, da je vse v redu.

Njuna naloga med prvim in drugim poletom okrog Zemlje je bila, obdržati pred

očmi drugo stopnjo rakete, tako da bi se ji lahko približala v trenutku, ko bo White zapustil kabino. Osební zdravnik astronavta Edwarda Whitea mu je odobril, da v določenem trenutku stopi iz vesoljske ladje in splava v vesolje.

Na tiskovni konferenci v teksaskem mestu Houstonu je vodja poleta „Gemini 4“ sporočil, da je kozmonavt White potem, ko je uspešno plaval v vesolju, imel težave pri vrnitvi v ladjo. Ko je bil namreč že v predprostoru, še ločen od Mc Divitta, je komaj zaprl pokrov na ladji, s težavo pa je tudi odložil opremo, ki jo je potreboval, ko je bil zunaj ladje.

Komandant ladje McDivitt je poročal o tem na Zemljo, vendar ni govoril o podrobnostih, razen, da White ni mogel sneti rokavic in vizirja z astronavske čelade.

Ko se je po šestem obkroženju White vrnil v ladjo, je najprej obilno jedel, nato pa nekaj časa spal. Tako je poročal zdravnik Barry, ki je z Zemlje spremljal polet kot medicinski strokovnjak.

V svojih 42 urah poleta sta oba uspešna ameriška kozmonavta, kot je poročala kontrola poleta, v glavnem opravila vse naloge, ki so jima bile določene, njuno zdravstveno in psihično stanje pa je bilo zadovoljivo.

Kozmonavta sta drugi dan dopoldne izmenoma vodila ladjo in bila po radijski zve-

Vojni manevri v tajnosti

Te dni so končale članice Organizacije severnoatlantskega pakta svoje vojne manevre, ne da bi zato zvedela svetovna javnost. Na teh pomorskih vojnih manevrih je bilo udeleženi 130 rušilcev, fregat (vojnih ladij), podmornic in minonosilk vseh dežel Organizacije severnoatlantskega pakta (NATO), in sicer so manevrirale pomorske enote v področju, ki meji na Severno morje ali na Rokavski preliv.

Šele v torek je britansko obrambno ministrstvo uradno javilo, da so uspešno kon-

čali velike pomorske vojne vaje, v katerih so se britanske in holandske vojne ladje uspešno pritihtopile skozi Rokavski preliv in so potem v Severni Nemčiji posegle v vojno. Sovražnik teh zgoraj imenovanih vojnih sil je bila šesta nemška pehotna divizija.

Te vojne vaje držav Organizacije severnoatlantskega pakta so trajale 17 dni in so pokazale, da mornarica, kopna vojska in letalstvo članic Atlantskega pakta lahko z uspehom skupaj delujejo.

Najbolj krvavi teden vietnamske vojne

V Južnem Vietnamu pritiskajo katoličani na vlado ministrskega predsednika Phan Quata, da naj odstopi.

Preko 800 avstralskih vojakov pešcev je prišlo do sedaj v Južni Vietnam in so se nastanili v amerikanskem letalskem oporišču Bien Hoa.

Kakor poročajo uradni krogi iz Saigona,

čino Kristusovega evangelija, evangelija ljubezni, socialne pravice in dobrodejne miru. Trije slovanski kardinali sodelujejo s številnimi škofi zapada in vzhoda na koncilu za zedinjenje s pravoslavnim Vzhodom in za obnovo verskega življenja v svetu. — O ruski mladini piše letos nek jugoslovanski profesor, da začenja segati za knjigami bivših ruskih mislecev in filozofov Dostojevskega, Solovjeva, Berdjajeva. Češka mladina je odkrila veliko delo rojaka filozofa-državnika Tomaža Masaryka z naslovom „Svetovna revolucija“, v katerem učeni in sicer prav nič verni profesor izpoveduje smisel svetovne zgodovine, ki da je v svojem bistvu izbira: Kristus ali Cezar! — V nedavni številki nekega jugoslovanskega tednika pa beremo: „Nekaj je res. V zadnjem času narašča zanimanje za religijo, njene probleme in poučevanja... In

še to: „Slovenska in hrvaška bogoslovja so polno zasedena in tam samostanskih redov ni strah za naraščaj.

In ti, koroška slovenska mladina!

Tudi o tebi velja, da nosiš ime po večnem slovu, po večni Besedi. Tudi tebi velja svarilo Vladimirja Solovjeva ruski mladini: Lepa je ljubezen do domovine in očetnjave. Kdor pa predpostavlja zadeve domovine onim božjega kraljestva, škoduje ne samo temu kraljestvu, marveč tudi svoji zemski domovini.“ Naj zato velja tudi tebi, ki si — kot pravijo — slovanski drobec v tako zvanem svobodnem svetu, da si se jasno in enoumno odločila za Kristusa in da boš odločno odklanjala vsakršnega Cezarja, razrednega, nacionalnega in internacionalnega! To bo tvoj najlepši prispevek pri gradnji domovine in Evrope.

Beseda zahvale slovenskim volilcem

Državni poslanec dr. Ludwig Weiss je izrazil kot poslevoedeči predsednik Avstrijske ljudske stranke na Koroškem Narodnemu svetu koroških Slovencev v imenu predsedstva stranke zahvalo za tako vidno podporo kandidata dr. Gorbacha pri predsedniških volitvah 23. maja 1965, kot so jo dokazali izidi volitev v dvojezičnih občinah južne Koroške.

zi v stiku s kontrolo poleta na Zemlji. Ob 7.15 je McDivitt po štiriurnem spanju prevzel poveljstvo nad ladjo, hkrati pa je White počival štiri ure.

Ob 7.31 je bila ladja „Gemini 4“ nad obalo rdeče Kitajske, potem pa je letela nad Pacifikom; ladja je preletela nato Filipine, 15 minut kasneje pa je letela nad Salamonskimi otoki.

Ob 9.22 je McDivitt ponovno poročal o težavah, ki so nastale ob zapiranju in odpiranju posebne odprtine na vesoljski ladji „Gemini 4“, in sicer tedaj, ko je White lezel iz ladje in se zopet vračal iz praznega prostora. Nadzornikom poleta je rekel, da zaradi težav ladjinih vrat ne bi bilo več dobro odpirati. Nadzorniki poleta so se s tem mnenjem strinjali.

Kontrolna postaja je potem sprejela poročilo o krvnem pritisku kozmonavtov in njune elektrokardiogramne. Poročilo se je glasilo, da so poskusi bili popolnoma zadovoljivi. Vesoljska ladja „Gemini 4“ je bila ob 9.54 nad Novo Zelandijo, in sicer, ko je ladja 13-krat obkrožila našo Zemljo.

Pri štirinajstem obkroženju Zemlje se je kozmonavt Edward White pogovarjal z astronomom Grissonom, ki je bil prav takrat v Houstonu, kjer so spremljali polet vesoljske ladje „Gemini 4“.

Tretji dan poleta, to je 5. junija, sta imela oba ameriška kozmonavta McDivitt in White za seboj že 31 obkrožitev Zemlje. V tistem času so poročali, da sta se oba kozmonavta počutila dobro in da so vse naprave na vesoljski ladji delovale brezhibno.

Nad 800 ameriških vojnih in trgovskih ladij pa se je medtem že razporedilo na vseh oceanih, da bi bile takoj pri roki, ko se bo vesoljska ladja spustila na morje. Na Atlantiku je čakalo 268 ameriških ladij, na Pacifiku 530 in v Indijskem oceanu 43.

Ker je polet uspešno potekal, so ameriške agencije za vesolje sporočile, že v soboto, da je že povsem zanesljivo, da bo štiridnevna misija kozmonavtov McDivitta in Whiteja uspešna in da bo „Gemini 4“ v ponedeljek pristala v Atlantskem oceanu.

V nedeljo, 6. junija, je vesoljska ladja (Dalje na 8. strani)

Izjava Koroške volilne skupnosti

„Slovenski vestnik“ trdi v zadnji številki, „da je OeVP prav najbolj vidne predstavnik Koroške volilne skupnosti dr. Marka Dumpelnika in Mirka Kumra poslala kot svoja zastopnika v okrajni volilni odbor za velikovski okraj.“

Ta trditev ne drži, temveč sta bila z naše strani za Koroško volilno skupnost predlagana na podlagi izidov deželnozborskih volitev dr. Dumpelnik kot prisednik in Fric Kumer, mlajši, kot njegov namestnik v okrajni volilni odbor za okraj Velikovec.

Koroška volilna skupnost je bila namreč uradno po okrajnem glavarstvu v Velikovecu, Celovcu in Beljaku naprošena, da imenuje za krajevne volilne odbore ter za okrajni volilni odbor v Velikovecu volilnemu izidu odgovarjajoče število oseb.

Na podlagi izidov zadnjih deželnozborskih volitev imamo koroški Slovenci sedaj tako tudi v okrajnem volilnem odboru v Velikovecu svoje zastopstvo.

Politični teden

Po svetu . . .

ZASEDANJE NATO

Dvodnevno posebno zasedanje obrambnih ministrov Organizacije severnoatlantskega pakta (NATO) se je končalo v torek, in sicer so se ministri razšli v prijateljstvu.

Predno pa so se obrambni ministri zbrali v Parizu, se je izvedelo, da francoska delegacija ne bo sodelovala na velikih vojaških „Talex-manevrih“, ki bodo leta 1966. To je prvič, da Francozi ne bodo prisotni na manevrih Organizacije severnoatlantskega pakta. Francozi so pripravljene poslati tja samo podrejene enote poročnevalske službe. Ta korak ima poseben razlog v različnem pojmovanju o obrambi zamisli proti morebitnemu sovjetskemu napadu.

Pod takimi okoliščinami se je tudi v ponedeljek začelo v Parizu zasedanje Organizacije severnoatlantskega pakta (NATO). Na zasedanju so obrambni ministri razpravljali o vojskovanju, stanju vojaških sil posameznih članov in o finančnih sredstvih NATO.

Čeprav se je konferenca članic Organizacije severnoatlantskega pakta vršila tajno za zaprtimi vrati, so se kljub temu izvele gotove stvari. Na zasedanju so sprejeli ameriški predlog, po katerem naj bi ustanovili „odbor izbranih“. Ta odbor izbranih, ki bi mu pripadalo štiri ali pet obrambnih ministrov članic NATO, naj bi dobil pravico sodelovanja pri uporabi atomskega orožja. Združene države Amerike so zadovoljne z izidom, da je bila tudi Francija za njih predlog in da ga ona ni odklonila.

Cilj ameriškega predloga je namreč v tem, da bi dobile članice NATO več pravice pri sodelovanju v jedrskem orožju. Kateri deželi naj bi bile v odboru izbranih, javnost ni mogla izvedeti. Opazovalci menijo, da bi bile to države: Velika Britanija, Francija, Zahodna Nemčija in po možnosti tudi Italija.

Razlike v mnenju med Francijo in ostalimi deželami Organizacije severnoatlantskega pakta o vojaškem načrtovanju v obrambi zajednici pa, kakor je bilo pričakovati, niso mogli poravnati. Francija je namreč za množične povračilne mere v slučaju nekega napada, medtem ko so Združene države Amerike in druge dežele NATO za postopno povračanje. Vendar so se obrambni ministri kljub temu zedinili, da bodo ustanovili odbor za nadaljnje proučevanje tega vprašanja.

JOHNSONOVA TISKOVNA KONFERENCA

Na tiskovni konferenci, ki jo je imel ameriški predsednik Johnson v torek minulega tedna v Washingtonu, je izjavil navzočim novinarjem, da je dal nalog za umik 2000 ameriških vojakov-mornarjev iz Dominikanske republike. „Ker pa je stanje v tej nemirni deželi še resno, bodo ostale v glavnem ameriške čete še tam,“ je še dodal Johnson. Vendar pa je ameriški predsednik zadovoljen, zaradi naporov Organizacije ameriških držav (OAD) za rešitev spora.

Ameriški predsednik Johnson je povedal, da ZDA nimajo nobenega namena vsiliti njih vojaško ali politično rešitev v Dominikanski republiko, ker je to zadeva samega dominikanskega ljudstva, da reši sedanji žalostni položaj. V nadaljevanju svojega govora pred zbranimi novinarji je še Johnson povedal, da se je pred izkrcanjem ameriških enot v Dominikanski republiko ameriška vlada posvetovala o dogodkih s 14 državami ameriške celine in da je bil v stiku s komisijo za mir Organizacije ameriških držav (OAD). Predsednik Johnson je še dejal, da komunistične nevarnosti v Dominikanski republiko še ni konec, a je manjša, kot je bila pred prihodom ameriških čet.

Potem je ameriški predsednik Johnson govoril o Vietnamu. Dejal je, da je stanje, odkar so Vietkong gverilci pričeli s svojo ofenzivo, za Južni Vietnam resno. Zato bo ameriška vlada zadevo proučila, brž ko bo prišel ameriški veleposlanik general Taylor v Washington. Johnson je tudi sporočil, da bo poslala kongresu poslanico, s katero bo zahtevala kredite 90 milijonov dolarjev za izvajanje programa za gospodarski in socialni razvoj jugovzhodne Azije. Nazadnje je še sporočil, da namerava govoriti v glavni skupščini Organizacije združenih narodov,

ki bo od 24. do 26. junija v San Franciscu ob proslavi 20. obletnice ustanovitve OZN.

KITAJSKA SVARI

Rdeča Kitajska je pretekli teden v „Ljudskem časopisu“ znova ponovila svoje svarilo, da ima vse pravice poseči v vietnamsko vojno. Sprečo dejstva, da ameriški bombniki napadajo Severni Vietnam, je časna demarkacijska črta ob 17. vzporedniku prenehala obstojati. List „Pekinški ljudski časopis“ še dalje pravi, da pripravljajo Združene ameriške države raztegnitev vojne proti severu, tako da že skoraj ogrožajo Kitajsko. Zato je Kitajska in njeno ljudstvo prisiljeno sprejeti vse potrebne ukrepe.

ČU EN LAJ IN TITO POTUJETA

Kitajski ministrski predsednik Ču En Laj se je podal na veliko potovanje v Afriko. Čeprav so v Peking u radno objavili, da Ču En Laj uradno potuje samo v Tanzanijo (Zanzibar in Tanganjiko), ne izključujejo možnosti, da bo kitajski ministrski predsednik izrazil priliko, da obišče tudi druge afriške države.

Na poti v Afriko pa se je Ču En Laj ustavil 2. junija v Pakistanu. To je bil že peti obisk kitajskega ministrskega predsednika v Pakistanu od leta 1956. Ču En Laj je bil zadnjikrat v Karačiju aprila, ko se je vračal iz Alžira v Peking. V Rawalpindi (Pakistan) je imel kitajski premier važne politične pogovore.

Obisku Ču En Laja v Pakistanu pripisujejo opazovalci velik pomen, če pomislimo, da je bil prav pred kratkim v Moskvi indijski ministrski predsednik Šastri, ki je dobil s strani sovjetske vlade vso podporo. Treba je samo vedeti, da ima Indija velike razprtije s Kitajsko, kakor tudi s Pakistanom (himalajska meja, Kuč in Kašmir), pri čemer pa jo je Moskva na tihoma podpirala. Na drugi strani pa sta se prav tako na tihoma zvezali Kitajska in Pakistan proti Indiji.

Politični opazovalci so mnenja, da pomeni Ču En Lajev obisk v Afriki novo ofenzivo komunistične Kitajske proti vplivu Moskve na afriški celin.

Še en državnik se je podal minuli teden na potovanje. Je to jugoslovanski državni predsednik maršal Tito. Najprej je šel na Češkoslovaško. V Pragi je imel razgovore z vodilnimi češkoslovaškimi politiki. Seveda so največ govorili o ideološkem

sporu med Pekingom in Moskvo. Na Češkoslovaškem je ostal sedem dni.

Jugoslovanski predsednik Tito je iz Prage prispel v sredo v Vzhodno Nemčijo, kjer ostane pet dni. Po obisku iz te države se bo vrnil za kratek čas v Beograd, nato pa bo šel uradno v Sovjetsko zvezo.

VOLITVE NA POLJSKEM

Na Poljskem so bile v nedeljo, 30. maja, splošne volitve v Sejm in ljudske odbore. Poljska tiskovna agencija PAP poroča o volitvah in pravi, da je volilna udeležba znašala 97,2 odstotka nasproti 94,8 odstotka v letu 1961. Najnovejši poljski politiki, ki so kandidirali na enotni listi „Nacionalne ljudske fronte“, so bili izvoljeni. Tajnik partije Vladislav Gomulka, ki je kandidiral v Varšavi kot glavni kandidat, je prejel 99,3 odstotka vseh glasov (prej 99,54 odstotka). Ministrski predsednik Józef Cyrankiewicz je dobil v Krakovu 94,4 odstotka vseh glasov (prej 93,22 odstotka). Prekosilo pa ga je šest drugih kandidatov, med njimi katoliški kandidat Stanisław Stoma, ki je dobil 96 odstotkov vseh glasov.

DE GAULLE JE SPREJEL BRANDTA

Francoski predsednik Charles de Gaulle je sprejel v sredo preteklega tedna v Parizu zahodnoberlinskega župana Williija Brandta in se pogovarjal z njim več kot eno uro. Po razgovoru je Brandt izjavil, da je bil močno zadovoljen, kar sta govorila z de Gaullem. Brandt je povedal, da sta največ govorila o zadevah, ki se tičejo zahodnoevropske skupnosti in da je bilo zanj zelo važno slišati od samega francoskega predsednika njegovo mnenje.

Brandt je tudi povedal, da sta govorila tudi o razmerju z vzhodnimi državami, vendar je bil glavni predmet razgovora francosko-nemški odnosi.

PROFESOR ERHARD O ZDA

Zahodnonemški zvezni kancler prof. Erhard je v spremstvu zunanjega ministra Schröderja in več zunanjepolitičnih svetovalcev obiskal Združene države Amerike. V Washingtonu ga je sprejel ameriški predsednik Johnson, kjer sta razpravljala o okrepljeni Organizacije severnoatlantskega pakta. V krog razgovorov sta bila pritegnjena tudi ameriški zunanji minister Dean Rusk in zahodnonemški zunanji minister Schröder. Zahodnonemški kancler prof. Erhard je prispel namreč v Združene države Amerike v ponedeljek, 31. maja, in se je vrnil v petek preteklega tedna zopet v Bonn.

. . . in pri nas v Avstriji

EGS (EWG) MALO ZAUPA AVSTRIJI?

Pred nedavnim smo poročali o veliki konferenci EFTA-držav, ki je bila pred dnevi na Dunaju. Udeležilo se je 14 ministrov, med njimi 5 ministrskih predsednikov, in 150 ostalih delegatov. Glavni predmet posvetovanj je bil odnos do EGS.

Britanski ministrski predsednik Wilson je predlagal skupno ministrsko konferenco držav EFTA in EGS, da bi na ta način preprečili morebitno še večjo neenotnost med tema gospodarskima blokoma. Avstrijski vodja delegacije, trgovinski minister dr. Bock, ki je hkrati vodil tudi predsedstvo dunajske konference, je izjavil mnenje, da ni dovolj osnovan predlog zastopnikov severnih držav, po katerem naj bi izvedli še večjo koncentriranost med samimi EFTA-državami. Istega mnenja je bil tudi švicarski zastopnik. Na konferenci so od Velike Britanije ponovno zahtevali ukinitve povišanja carin.

Odnosi Avstrije do gospodarskega bloka EGS-držav pa se medtem niso še nič zboljšali, ker ta blok ne pokaže pravega zaupanja do avstrijske zunanje gospodarske politike. Za Avstrijo bi bila seveda idealna rešitev doseg članstva v obeh gospodarskih blokih (EGS in EFTA), in istočasno izkoriščanje prednosti obeh, ne da bi zato nastale zanje kake obveznosti, ki bi morebiti bile v protislovju z njeno nevtralnostjo. Uresničitev tega idealnega stanja pa je po mnenju avstrijskih gospodarstvenikov samih tako rekoč nemogoča. Zato ne gledajo s posebnim optimizmom na zasedanje zastopnikov EGS-držav, ki bo čez štirinajst dni v Bruslju.

NOVA TAKTIKA V AVSTRIJSKI KP?

Pred dobrim tednom je bilo na Dunaju zaključeno zasedanje 19. kongresa Avstrijske komunistične stranke, katerega je vodil predsednik Franc Koplenig.

Potek kongresa, katerega so se udeležile tudi številne delegacije inozemskih komunističnih strank (kitajska KP ni bila navzoča!), so z večjim ali manjšim zanimanjem spremljali tudi v ostalih političnih taborih. Bolj kot na dosedanjih je bilo na tem kongresu čuti precej kritike nad dosedanjim delovanjem stranke. To je poudaril tudi sam dosedanji predsednik Koplenig v svojem referatu: „Na dosedanji poti smo doživljali uspehe in poraze in smo zagrešili tudi resne napake(!); zato bo naloga novega osrednjega odbora med drugimi tudi ta, da bo kritično ocenil preteklost naše stranke.“

Pri volitvah novega osrednjega odbora (centralnega komiteja) je bilo zamenjanih precej funkcionarjev in so na njihovo mesto prišle večinoma mlajše moči, tako tudi novi predsednik Franc Muhri, ki je dobrih 30 let mlajši od Kopleniga. V svojem nastopnem govoru je med drugim kritiziral dosedanjo politiko avstrijske KP in z obžalovanjem ugotovil, da je članstvo nazadnje padlo od 42.400 v l. 1961 na 36.400 v l. 1965. Med temi je le 20 odstotkov mlajših kot 40 let. Obenem je priznal, da je treba neuspehe Avstrijske komunistične stranke ne nazadnje pripisati tudi napakam, ki jih je stranka zagrešila v času vojaške zasedbe med leti 1945—1955. Nadalje se je pomudil pri zadnjih volitvah zveznega predsednika in je poudaril, kako pravilen je bil sklep KPOe, da podpre socialističnega kandidata. Hkrati pa je tudi izjavil, da je vprav vznemirljivo(?) in skrb vzbujajoče, da je „kandidat desno usmerjenih ekstremistov“ dobil tako veliko število glasov. Ob koncu je priporočal ožje sodelovanje s socialisti in je v zunanjepolitičnem delu referata ostro napadel kitajske komuniste.

Ob koncu pa naj zabeležimo še zanimivo ugotovitev komunistov samih, ki se stalno ponašajo s tem, da le oni predstavljajo višek prave demokracije: če prebiramo poro-

SLOVENC

doma in po svetu

Slovenski bogoslovci v Italiji

Pred kratkim je obiskala Italijo skupina salezijanskih bogoslovcev, ki obiskujejo teološko fakulteto v Ljubljani. Bilo jih je 27 in jih je vodil gospod Turšič. Pot jih je vodila skozi Trst, Gorico, nato pa v starodavno mesto Oglej, kjer je posvetila luč sv. evangelija v slovenske kraje. Nadaljnja pot jih je peljala v Benetke in na grob sv. Antona v Padovi, nato pa so se preko Vidma in skozi Kanalsko dolino povzpeli k Mariji Kraljici na Sv. Višarjah. Preko prehoda pri Ratefah so se spet vrnili v svojo domovino.

Duhovne vaje za duhovnike

V hiši Družbe Jezusove v Opatiji bo vsak mesec en tečaj duhovnih vaj za duhovnike. Tečaji so v juniju od 8. do 12.; v juliju bodo od 19. do 23.; v avgustu od 9. do 13.; v septembru od 20. do 24.; v oktobru od 18. do 22.; v novembru od 8. do 12. in v decembru od 13. do 17. Vsak tečaj se začne prvi dan zvečer, konča zadnji dan zjutraj.

V ljubljanskem bogoslovnem semenišču pa bodo letos trije tečaji duhovnih vaj za duhovnike. Prvi bo od 12. do 16. julija; drugi od 26. do 30. julija in tretji od 9. do 13. avgusta. Drugi tečaj je namenjen le duhovnikom, ki so bili posvečeni po letu 1945; ti naj bi prišli, če mogoče vsi. Tečaj se prične prvi omenjeni dan zvečer, konča zadnji omenjeni dan zjutraj.

čila o zadnjem ali pa o prejšnjih njihovih strankinih kongresih, razberemo iz vseh, da je pri njih edino popolna demokratična politika. Toda, glej spaka! Kar naenkrat bremo v njih poročilu o tem zadnjem kongresu, da „se temeljito(!) razlikuje od prejšnjih; strankini delegati niso le poslušali od strankinega vodstva že prej po njeni volji sfriziranih poročil in visoko donečih praznih fraz, temveč so mogli tudi aktivno sodelovati v razpravah, pri katerih so nekateri ostro kritizirali delovanje dosedanjega vodstva stranke“. — Ni torej vse zlato, kar se svetli! Mogoče se bodo po tem kongresu spet enemu ali drugemu članu stranke le odprle oči in bo spregledal, da so lepe besede eno, neizpolnjena ali celo protislovna dejanja pa drugo.

FINANCE DEŽEL — ZA DRŽAVNIMI

Zastopniki deželnih in občinskih financ so v zadnjih letih in posebno v zadnjih mesecih ponovno ugotovili, da so dežele in občine v preizku meri soudeležene pri razdelitvi dohodkov državne blagajne. To je prišlo do izraza zlasti na zadnjem zasedanju občinskih zastopnikov iz vse Avstrije pred nekaj tedni v Salzburgu in na dvodnevni konferenci deželnih finančnih referentov pretekli teden v Celovcu.

Na konferenci so obravnavali novo ureditev večletne finančne izravnave in doslegli v vseh vprašanih soglasno stališče. Nadalje so ugotovili, da je v zadnjih letih prešlo več nalog na dežele oziroma občine, tako n. pr. gradnja novih oz. povečanje šolskih poslopij v zvezi z novim šolskim zakonom, po katerem je bil obvezen obisk šol podaljšan za eno leto, nadalje večji izdatki za izgradnjo in vzdrževanje deželnih in občinskih cest itd. Na tej podlagi zahtevajo dežele oz. občine od državne blagajne od l. 1966 najprej začetni prispevek 250 milijonov šilingov, ki naj bi bil v teku dobe finančne izravnave povišan na 700 milijonov šil.

Tudi glede razdelitve teh zneskov je bil dosežen v Celovcu popoln sporazum: sklenjeno je bilo, naj bo pri tem v prvi vrsti odločujoče število prebivalstva dežele oz. občine.

ZAHTEVA POPRAVKA USLUŽBENSKEGA DAVKA

V delavskih in nameščenskih krogih je vedno bolj pogosto čuti kritike in pritožbe zaradi krivičnosti določb uslužbenskega davka, po katerih so bili poviški zadnjih nekaj let pri nekaterih prejemnikih tako rekoč brez pomena, ker prizadeti zaradi istočasnega povišanja davka ne dobi skoraj nič več kot prej.

Zato zahtevajo izpremembo teh davčnih določb v toliko, da bi prejemnik ostal v isti davčni skupini tudi potem, ko otroci že dorastejo (ako otroci že sami zaslužijo, ni ta zahteva v celoti utemeljena); nadalje zvišanje davka prostih zneskov in davčno oprostitev izrednih prejemkov. S temi predlogi se bo bavila še zvezna vlada oziroma parlament.

Čudovito muziciranje Slovenske filharmonije

V ponedeljek, 31. maja, je gostovala v veliki dvorani celovškega konservatorija Slovenska filharmonija iz Ljubljane. S tem koncertom slovenskih umetnikov se nadaljuje tradicionalna kulturna izmenjava med Koroško in Slovenijo.

Koncert Slovenske filharmonije je pomenil za celovško občinstvo, ki je napolnilo dvorano do zadnjega kotička, pravo muzikalno poslastico. Tokrat so nam ljubljanski umetniki posredovali samo dela slovanskih komponistov. In prav to je v resnici na mestu, kajti slovansko glasbo zmoglo pravilno doumeti in zaigrati le kak slovanski ansambel, ker pač smemo verjeti, da so le-ti najverodostojnejši interpreti te glasbe.

Na ponedeljkovem koncertu smo imeli priložnost se seznaniti s tremi profiliranimi osebnostmi muzikalnega življenja v Sloveniji, hkrati pa smo lahko občudovali visoko kultivirano interpretacijo orkestra.

Samo Hubad je dirigent, mednarodnega slovesa. Že po prvih taktih njegovega dirigiranja lahko poslušalec občuti veliko gestivno moč, ki jo ima ta umetnik in ki jo potem prenaša na orkester, da igra tako čisto, enovito in z veliko izrazno silo. Dirigent Samo Hubad je združeval ljubljanske filharmonike v ustvarjalno celoto, s katero je lahko uresničeval svojo muzikalno zasnovu.

Prva je bila na sporedu „Simfonia št. 2 monotematica“ za godalni orkester. Delo je komponiral mladi slovenski komponist Dane Škerl. To simfonijo je napisal komponist leta 1963. Delo ima pet brez pavze sestavljenih stavkov: Largo, Allegro energico, Adagio, Vivo in zopet Largo. Zgrajeno je deloma na 12-tonskem sistemu. Izreči zadnjo sodbo o tem delu, bi bilo preurajeno. Nekdo je dobro dejal, da bi morali Škerlove kompozicije večkrat slišati, da bi potem mogli izreči, ali je delo prava umetnina ali ne, kajti več poslušalec dobi pri poslušanju njegove simfonije vtis, da je prej razumsko zgrajena, kakor da bi spontano prišla iz globine njegove duše.

„Simfonia monotematica“ mladega komponista je v glavnem zavita v temne barve, vendar pa so v njej tudi nekateri melodični prebliski, ki zaživijo posebno v stavku „Vivo“. Sicer pa je delo poslušalcu lahko pristopno in je doživelo ob svoji prvi javni izvedbi v Avstriji prav lep uspeh.

Sledil je „Koncert za violončelo in orkester v h-molu, op. 104“ s stavki: Allegro, Adagio ma non troppo, Finale in Allegro moderato češkega komponista Antona Dvořaka. Čeprav je ta kompozicija slovanskega genija nastala v Ameriki, se skoro prav nič ne pozna, da je bila komponirana v tujini. Če poslušas to delo, misliš nehote na njegovo opero „Rusalka“ ali na njegove „Slovanske plesse“ i. dr. Skladatelj ostane zako-

reninjen v svoji stari češki domovini. To je krasna, navdušujoča, v srce segajoča glasba, ki zmerom izdaja velikana umetnika, prekipevajoča melodičnega občutenja, bogata na domislicah, katerih stavki so eden lepši od drugega.

Antonin Dvořak je napisal ta koncert predvsem za solista-čelista. Vsebuje vse, kar si ta želi, če hoče pokazati svojo virtuoznost na tem prelepem instrumentu. In umetnik Ciril Škerjanec je izpolnil vse upe, ki jih je zahteval od njega ta koncert. Škerjanec je pravi umetnik svojega instrumenta-čela: tehnično kakor tudi muzikalno. Z lahkoto je obvladoval dvojemke „Allegro“, kakor tudi briljantne pasaže v vseh legah prav tja do violinskega ključa v „Finale“.

Ciril Škerjanec pa ni samo virtuos svojega instrumenta, ampak je to virtuoznost združil s posebnim darom svoje notranjosti. Umetnik-čelist ima do dela slovanskega duha dovolj živ odnos, da mu je dal to, kar si je zamišljal Dvořak sam. Dal mu je oseben izraz, izpovednost, pri kateri je poslušalec doživel enovitost komponistovega in izvajalčevega hotenja ter prepričanja. To je znal pokazati posebno v počasnem stavku „Adagio“, kjer je prišla do izraza vsa notranjost njegove igre, tako da prevzame tudi subtilnega poslušalca. Pri tem pa je treba omeniti še kultivirano harmonijo med solistom in orkestrom, ki je prišla do izraza v sijajni interpretaciji, tako da delo samo ni nikjer utrpelo na učinkovitosti in lepoti.

Za zaključek tega nepozabnega umetniškega večera pa je orkester Slovenske filharmonije zaigral „Slike z razstave“ Modesta Musorgskega-Ravela.

„Slike z razstave“ so nastale sredi leta 1874 v spomin na Viktora Hartmana, arhitekta in slikarja iz kroga mladih ruskih umetnikov. Z Musorgskim sta bila iskrena prijatelja; na njegovi posmrtni razstavi v Moskvi je našel navdih za svoje „Slike“, ki jih je komponiral za klavir. „Slike z razstave“ opisujejo vtise, ki jih je doživljal komponist Musorgski, ko si je ogledoval umetnine arhitekta in slikarja Hartmana.

Petinpetdeset let pozneje, to je leta 1929 se je „Slik z razstave“ lotil eden največjih mojstrov orkestralne palete, francoski komponist Maurice Ravel. Celo študijo bi veljalo napisati o njegovi instrumentaciji, o tej izredni mojstrovini okusa, znanja in zvočne fantazije, ki ni originalu ničesar dodala, kljub tistim tako upravičenim in logičnim nekaj taktom, pa ga je vendar dopolnila povsod, kjer klavir ne more doseči komponistovih vizij, dopolnila tako, kot bi ga bil le še Musorgski sam. Z Ravelom so „Slike z razstave“ oživele znova. Zdi se, da jih je šele z njimi zares spoznal naše stoletje.

Pri tej stvaritvi zasluži dirigent Samo Hubad posebno pohvalo. S svojim umetniškim dirigiranjem je z orkestrom znal na sijajen način izdelati posamezne like v „Slikah z razstave“. Poslušalec je dobil vtis, kot da bi bil resnično v galeriji, tako živo je interpretiral karakterje posameznih slik.

V delu samem prihajajo najbolj do izraza naslednje slike: „Ples piščancev v lupinah“, razgovor med „Samuelom Goldbergom in Schmuylejem“, „Katakombe“, „Koča na kurjih nogah“ (Jaga baba) in predvsem „Velika Kijevska vrata“, v kateri prihaja na mogočen način do izraza podoba svete Rusije. Mnogobarvnost tega kolosalnega dela daje orkestru vse možnosti, da pokaže svoje odlike. In ljubljanski umetniki so jih tudi zares poslušalcem posredovali. Treba je omeniti samo krasno igranje godal ali pa natančnost pihal in sigurnost lesenih pihal. Predvsem pa je treba reči, da je dirigent Samo Hubad vodil orkester s tisto hladnokrvnostjo in mirom, ki sta značilna za vse pristne dirigente. Poleg

Knjiga o nadškofu dr. Rohrachnerju

Služabnik Jezusa Kristusa je naslov knjige, ki je izšla ob 50-letnici mašništva salzburskega nadškofa dr. Rohrachnerja. S to knjigo se je hotel ordinariat v Salzburgu oddolžiti svojemu nadpastirju za vsa prizadevanja v prid nadškofiji ter navdušiti vernike za krepkejšo sodelovanje s Cerkvijo. Naslov knjige „Služabnik Jezusa Kristusa“ je nadškofovo geslo; simbolično je za vsebino knjige oz. za vse jubilejstveno delo.

Uvodnim besedam predstavnikov političnih in verskih organizacij sledijo trije članki, v katerih je popisana zlatomašniškova življenjska pot in njegovo delovanje kot dušni pastir, regens, pomožni škof, škof in nadškof. Zlatomašnik je dolga leta deloval na Koroškem. Iz Celovca je bil poklican za nadškofa v Salzburg.

V drugem delu knjige so nanizani pripevki za sodobno cerkveno zgodovino nadškofije. Podana so poročila o delovanju redov, katoliške akcije in dobredelnih or-

tega moramo omeniti njegov kolosalni spomin, saj je dirigiral cel koncert na pamet.

Hubadova interpretacija simfoničnih stvaritev na ponedeljkovem koncertu, njegova predanost glasbi se mora odražati tudi v duševnosti poslušalca, mora ga tako prevzeti, da domov grede, pa tudi še pozneje razmišlja, zakaj je na primer Dvořak komponiral svoj „Koncert za čelo“, ali Škerl svojo „Simfonijo“ ali pa Musorgski-Ravel svoje „Slike z razstave“. To sem občutil jaz in marsikateremu poslušalcu tega bleščečega koncerta so se porodile enake misli.

Po koncertu je sprejel deželni glavar Hans Sima slovenske umetnike in druge visoke goste iz Slovenije v reprezentativnih prostorih koroške deželne vlade. Uradno delegacijo iz Slovenije je vodil predsednik Janko Smole. Pri sprejemu je bil navzoč tudi jugoslovanski generalni konzul Franc Pirkovič z ostalimi člani konzulata. Sprejema se je udeležil tudi zastopnik koroških Slovencev prof. dr. Valentin Inzko.

V zdravnicah, ki sta jih izmenjala deželni glavar Hans Sima in predsednik IS Smole, sta oba govornika naglašala velik pomen kulturne izmenjave za razvijanje in utrjevanje dobrih sosednih odnosov med Koroško in Slovenijo.

B. L.

ganizacij. Nadškof nam je prikazan tudi kot pridigar in osebnost, ki pozna vse probleme današnje družbe in jih hoče tudi rešiti.

Knjiga prinaša tudi podatke o katoliški univerzi v Salzburgu, o visokošolskih tednih, cerkveni glasbi in liturgiji. Slike in razprave nas seznajajo tudi s problemi zidave cerkva.

Ker knjiga prinaša toliko vzpodbudnega, jo toplo priporočamo.

Knjiga obsega 140 strani besedila, 54 fotografij, eno barvno sliko; stane 48.— šil., in jo razpošilja Österreichisches Burgenlandwerk, Salzburg.

● V pariški stolnici Notre Dame je opravil v navzočnosti generala de Gaulle kardinal Feltin slovesno sv. mašo za pokoj žrtv, ki so umrle v nacističnih koncentracijskih taboriščih. Prisotne so bile osebnosti iz cerkvenega, političnega in vojaškega sveta ter številni člani diplomatskega zbora.

Tržaška glasbena dogodka

Slovenska glasbena matica v Trstu je pomembna kulturna ustanova slovenske manjšine v Italiji. Njeno glasbeno udejstvovanje je razporejeno v mnogih krajih na Tržaškem in Goriškem.

Kakor vsako leto so ansambli tudi letos priredili ob koncu šolskega leta nastop v Kulturnem domu. Na koncertu so nastopili združeni mladinski zbori Glasbene matice

iz Trsta in Opčin, pevsko društvo Prosek-Kontovel in mladinski zbor iz Devina-Nabrežine.

Pred kratkim pa je slavilo svojo 20. obletnico obstoja pevsko društvo Jacobus Gallus. Svoj svečani koncert so imeli v Kulturnem domu. Izvajali pa so dela: Gallusa, Čajkovskega, Lajovic, Pahorja, Simonitija in Ubalda Vrabca.

RUDOLF IV. ustanovitelj dunajske univerze

Njegov lik, kakor ga v svojem najnovejšem literarnem delu „Božja planina“ prikazuje pisatelj prof. dr. Metod Turnšek

„Pa se stricu Otonu mi zdelo poniževalno?“ se je v Rudolfu uprl gosposki ponos.

„Nikakor. Vedel je, da ljudstvo, ki je zbrano ob kmetu, kateri je sedel na kamnu v roki držal deželno zastavo, želi in zahteva, da novi vladar pride predenj. Zelo spoštljivo se je vaš stric vojvoda Oton približal s svojim spremstvom...“

„Zares me zanima, kako je bilo vse to,“ je Rudolfa mikalo.

„Čim je kmet, obdan od ljudstva, zapazil, da prihaja novi vladar, je na glas zavpil po slovenje: „Kdo prihaja? Kdo je tisti? Povejte, ljudje božji!“ Tako nekako še pomnim. Ljudstvo pa mu je odvrnilo: „Novi knez naše dežele je!“ No, in potem je kmet, nekak kmečki ljudski knez, od starih časov iz svobodne rodovine, vprašal ljudstvo dalje: „Ali bo pravičen sodnik? Ali bo imel skrb za blagor domovine? Ali je svobodnega stanu? Ali je vreden knežjega dostojanstva? Ali časti in brani krščansko vero?“ Nekako ta vprašanja je zastavil tisti kmet na kmečjem kamnu.“

„Ej, ej, to so bila pa resna vprašanja!“ se je živo dojnilo mladega Rudolfa.

„Prav zares! Ljudstvo je kmetu svobodnjaku gromko vračalo: „Je in bo! Je in bo!“ kot da že dobro pozna novega kneza in hoče le njega.“

„Kaj pa stric Oton? Kaj pa je on odvrnil? Je sploh znal ljudstvu v njegovi govorici odvrniti?“ je bilo Rudolfu tesno pri srcu, kot da je sam tam v njegovi koži.

„S stricem vojvodom Otonom je bilo tako: Čim se je s spremstvom približal na sto korakov cerkvi sv. Petra na Krnskem gradu in pred njim ugledal na knežjem sedežu kmeta s širokokrajnim klobukom na glavi, se je ustavil. Pravzaprav ga je ustavil drug kmet, tudi svobodnjak, ki v svoji rodovini že od nekdaj poseduje to pravico, in mu rekel, naj odloži svojo dragoceno viteško obleko, v kateri je bil prišel, ter si nadene pripravljeno mu preprosto kmečko obleko, takšno, kakršno ima oni kmet na knežjem sedežu. Vaš stric vojvoda Oton se je takoj uklonil, odložil viteško odelo in si oblekel kmečko, hlače in suknjo in plašč iz sivega sukna. Tudi obul si je kmečke čevlje in na glavo posadil kmečki širokokrajnik...“

„O, rad bi ga videl, kakšen je bil. Ali ni bil smešen?“ se je nekam za malo zdelo nadvojvodu Rudolfu.

„Nič, prav nič! Niti malo se mu ni kdo posmehnil, ne iz ljudstva, ne iz spremstva. Kmet svobodnjak, ki mu je bil pripravil in prinesel kmečko obleko, mu je zdaj, v kmeta oblečenemu, izročil v desnico povod-

dec, na katerem je bila privezana brezasta krava, v levico pa povodec, na katerem je bil privezan brezast konj...“

„Čemu pa to?“ se je začudil Rudolf.

„Že povem. Še palico je ta kmet svobodnjak stisnil stricu vojvodu Otonu v desnico k povodcu. Kmet na knežjem kamnu pa je tedaj, ko je stric vojvoda Oton v kmečki obleki in z živinčetoma prihajal k njemu v spremstvu kmeta svobodnjaka, goriškega grofa, koroškega palatina ter z 12 zastavonoši, ljudstvo vpraševal na glas: „S katero pravico pa me more, pa sme spraviti s tega sedeža?“ Prejel je od vseh odgovor: „Šestdeset beličev dobiš! Obe brezasti živili! Še obleko, ki jo ima na sebi novi knez! Pa tvoj dom in tvoja zemlja bosta ves čas brez davkov!“ Tako nekako so ga opogumili. Kmet na knežjem kamnu je s tem bil zelo zadovoljen. Na vse strani je kimal in pri-trjeval, da tako pa že pojde...“

„In je stric vojvoda Oton res tako storil?“

„Seveda. Je tudi moral! Ko se je vojvoda Oton približal kmetu na knežjem kamnu, je ta, sedel na kamnu novega kneza najprej s prsti rahlo udaril na lice — nekako tako kakor škof, kadar birmuje — v opomin, naj bo novi vladar pravičen sodnik...“

„Kaj pa je stric Oton nato storil?“ je Rudolf želel vedeti vse podrobnosti.

„Počakal je mirno, da je kmet s knežjega sedeža vstal. Potem mu je izročil oba povodca, na katerih sta bili privezani marogasti živinčeti. In ko se je kmet odstranil, je pa vaš stric sedel na knežji kamen. Kakor je običaj, je potegnil meč in z njim mahnil na vse štiri vetrove, v znamenje in za-

trdilo, da hoče podložnikom biti pravičen sodnik...“

„No, to mi je pa še najbolj pogodu, tako z mečem postaviti se pred ljudstvom. Ali je stric vojvoda Oton ponosito zamahnil?“ je mladi Rudolf bil v ognju.

„Da, ponosito! Ljudstvo je radostno zaploskalo in vzklikalo: Naj žije naš novi knez! Bog in Mati božja z njim! Radosten vrišče je bil tolik, da so ga tudi v cerkvenem stolpu ujeli in so ondi brž zamajali zvon, ki je oznanil deželi, da je novi knez že zasedel starodavni knežji sedež in na njem vsemu ljudstvu prisegel svoje dolžnosti...“

„To je pa kar modra uredba tisto umeščanje novega kneza na Koroškem!“ se je Rudolf ogrel za star običaj!

„Med radostnim petjem in vzklikanjem smo novega kneza, vašega strica, vojvoda Otona povedli še dol k vodi, k reki Glini, da je v njej s klobukom zajel vode, napil z njo — kar v klobuku — ljudstvu, v znamenje, da bo zadovoljen s tem, kar nudi dežela, pa tudi v svarilo ljudstvu, naj ne hrepeni po vinu, v katerem je le prečesto zgolj pijanost. Ljudstvo naj rajši uživa to, kar je k zdravju in treznosti!“

„Kaj vse imajo na Koroškem! Kdo bi mislil!“ se je čudil mladi Rudolf.

„Novi vladar mora pač prvi dajati dober zgled!“

„To je strica Otona, menim, že precej prevzelo. Kdo ga je naučil, da je vse prav storil in tudi v domači govorici zmogel besedo?“

„Največ vetrinjski gospod opat Janez. Ta zlasti za slovenje besede. Ni jih dosti, nekaj jih je pa le!“ (Dalje prihodnjic)

CELOVEC

(Mestno gledališče in njegov dvojniki)

Ansambel celovškega Mestnega gledališča bo gostoval 4. in 5. junija v giebenskem Mestnem gledališču s čarobno pravljico „Der Verschwender“ (Zapravljivec) dramatika Raimunda.

To gostovanje pa v letošnjem letu ni edini kulturni stik s starim nemškim univerzitetnim mestom Gießenom. Že v začetku maja meseca je celovski kulturni referent, podžupan Rudolf Novak obiskal to mesto v družbi v tujini dobro znanega zbora celovških Madrigalistov. Madrigalisti so tam v avli (slavnostni dvorani) univerze priredili koncert in želi zanj viharne ovacije.

Ansambel celovškega Mestnega gledališča pa bo v Gießenu gostoval v njim dobro znanem gledališču. Obe gledališči, to je celovško in giebenško, sta si namreč popolnoma enaki. Arhitekt celovškega Mestnega gledališča je namreč prodal načrt dvema ali trem prosilcem v Nemčiji. Med temi kupci je bilo tudi mesto Gießen, ki je zgradilo po tem načrtu svoje gledališče.

Podžupan Novak je odkril celovškega dvojnika že med drugo svetovno vojno. Ko je imel njegov bolniški vlak daljši postanek v mestu Gießenu, si je podžupan Novak ogledal mesto. Ko je prišel tudi do gledališča, tedaj ni mogel v prvem trenutku verjeti svojim očem, kajti pred njim je stal resnični dvojniki domačega celovškega gledališča, kakor pozdrav iz daljne koroške dežele.

Podžupan Rudolf Novak je potem po drugi svetovni vojni navezal ožje stike z mestom Gießenom. Zadnji obisk meseca maja pa je izrazil za poučne razgovore z giebenskimi mestnimi očeti. Obe mesti, Celovec in Gießen, imata namreč približno enako število prebivalcev in imata skoro enake komunalne probleme. Vendar mesto Gießen v nečem prednjači Celovcu, in sicer, da ima ono univerzo, ki daje mestu močan kulturni pečat. Na obeh straneh se čutili potrebo, da bi dobre odnose med obema mestoma še poglobili.

Novinarji iz Porenja pri nas

Skupina 13 novinarjev in uradnih osebosti se je na poti skozi Koroško ustavila tudi v glavnem deželnem mestu in obiskala magistrat. Med odličnimi gosti sta bila tudi župan Josef Paris in mestni svetnik dr. Heinen iz Halterna. Tu jih je 17. maja popoldne pozdravil namestnik župana podžupan Novak. Podžupan Novak je podal zbranim novinarjem in visokim gostom pregled in pomen mesta Celovca.

Potem se je zahvalil v imenu gostov župan Paris za prijazen sprejem in opozoril na mnoge odnose med Porenjem z njegovimi 32 velemesti in 17 milijoni prebivalci ter s tujsko deželo Koroško.

Ob tej priliki so prejeli gostje knjigo o Celovcu in se tudi vpisali v knjigo gostov.

BELA PRI ŽELEZNI KAPLI

(Delavec se je zadušil)

Naš rojak iz tega kraja nam piše o žalostni smrti kmečkega delavca Jožefa Schmiedhoferja, ki je moral zaradi svoje neprevidnosti plačati svoje življenje s smrtjo.

Jožef Schmiedhofer je namreč v noči od sobote na nedeljo zaspal s prižgano cigareto v hlevu svojega delodajalca gostilničarja Antona Pauliča. Kmečki delavec, doma iz Bele pri Železni Kapli, je navadno spal v hlevu na slami. V spanju pa je padla na slamo nesrečnemu možu cigareta iz ust; ta je začela tleti, pri čemer se je razvijal dim, ki je spečega delavca zadušil.

Ko je šel v nedeljo zjutraj gostilničar Paulič na skedenj po seno, je opazil, da se vali gost dim okoli. Takoj je pogledal v hlev, ki je bil poln dima. V kotu na tleči slami pa je ležal negibno Jožef Schmiedhofer. Brž ga je nesel ven iz hleva, a na žalost je bil že mrtev. V hlevu tleča slama je začela polagoma goreti, vendar je ogenj Anton Paulič s pomočjo domačih ljudi pogasil.

Anton Paulič je takoj poklical zdravnika dr. Kreulitscha, ki pa je ugotovil samo smrt Jožefa Schmiedhoferja. Žalostno je še bolj, ker rajni zapušta tri neposkrbljene otroke in ženo. Preiskava je tudi ugotovila, da je verjetno Jožef Schmiedhofer legel vinjen na svoje običajno ležišče v hlevu.

Ko se je iz hleva razkadi, je gostilničar šele tedaj lahko tudi ugotovil, da so mu poginili trije prašiči, ena koza in nekaj kokoši.

Škoda znaša okoli 9000.— šilingov.

ŠKOCIJAN

(Veseli dan)

Da se bo pri nas nekaj nevsakdanjega dogodilo, so nas opozorili potujoči prodajalci s svojimi stojnicami pred cerkvijo. Kje so to zvedeli: Dejstvo je, da jih ni manjkalo.

V soboto, dne 29. maja, se je res nekaj zgodilo. Veselo in ubrano so zapeli farni zvonovi in slovesno naznanili prihod škofa v škocijansko faro. Okoli župne cerkve kakor tudi okoli župnišča se je že gnetla množica udeležencev, kupovala darila za svoje birmance in znanke in se sladkala z raznimi slaščicami.

Takoj po prihodu prevzvišenega je bil obisk šole. Na šolskem hodniku je sprejel prevzvišenega škofa učiteljski zbor. Šolski ravnatelj je pristrčno pozdravil visokega gosta. Mali šolski pevski zbor se je s pesmico in deklamacijo oddolžil za obisk. To je gospoda škofa močno presenetilo. Ker ni bilo veliko časa na razpolago, je obiskal naglo razrede, učencem pa je dal lepe nauke. Ta dan je bil za vso šolsko mladino veliko doživetje.

Okoli 9. ure je bil pa sprejem pred župniščem. Tu je bilo oblečena deklica, s krasnimi šopkom belih nageljnov, pristrčno pozdravila v imenu mladine visokega gosta. Za njo je nastopil tudi živahni Petreček in izrazil veselje celega Škocijana.

Cerkveni pevski zbor je pod vodstvom organista z lepo, primerno pesmijo povzdignil

Dne 19. maja pa smo položili v družinski grob v Šmihelu Vavtinovega Poldeja. Rajni se je s traktorjem smrtno ponesrečil. Vavtinov Polde zapušta mlado ženo in starše.

Ljubi Bog naj da vsem večni mir in pokoj!

Ob priliki sv. birme v Pliberku smo imeli pri nas zanimivega gosta. Travnikov Mirko je imel za birmanskega botra gospoda Ferdinanda Skuka, oficirja pri avstrijskem konzulatu v Moskvi. Gospod Ferdinand Skuk se je pripeljal z avtom naravnost iz Moskve. Gotovo je to nekaj izrednega.

SVEČE

(Ohranili jih bomo v lepem spominu)

Meseca maja je minilo 20 let, od kar smo pripeljali ostanke našega nepozabnega narodnega trpina gospoda župnika Viktorja Ruprechta, ki je umrl 20. oktobra 1943 v pregnanstvu v St. Petru v Kačji dolini, v njegovo faro v Sveče, kjer je deloval nad 20 let. Pri Kovaču na cesti se je zbralo veliko število faranov, da sprejmejo truplo svojega dušnega pastirja. In ko je dospel avto s krsto, je moški zbor zapel „Zvonovi, zvonite, domov ga spemite“, smo bili vsi navzoči ginjeni tako, da ni ostalo nobeno oko suho. Nato je krsto spremil spreved z lučkami v faro cerkev.

Hkrati so pripeljali tudi podgorskega župnika gospoda Vuka v njegovo faro.

Zanimivo je, da je ravno leto kasneje (6. maja 1944) na potu blizu francoskega

Mladinski dan

NA PRAZNIK PRESVETE TROJICE, 13. JUNIJA 1965 V SELAH.

DOPOLDNE OB POL 11. URI SE ZBEREMO PRI LJUDSKI ŠOLI, NATO JE SPREVED V NOVO SELSKO CERKEV, KJER BO SV. MAŠA ZA MLADINO. POPOLDNE OB POL DVEH JE PRED CERKVIJO MLADINSKA PROSLAVA.

razporeženje udeležencev. Zjutraj je izgledalo, da bo vreme neprijetno, kajti začelo je deževati. Toda potem smo bili vsi iznenadeni, najbolj pa prodajalci, kajti Peca in ponosni Obir sta se odkrila, in pokazala v sončni lepoti svoje še zasnežene vrhove. Razporeženje se je popravilo in veselje je zavladovalo med ljudmi. Vreme je ostalo nepričakovano prijetno ves dan.

To, kar smo vsi pričakovali, ni izostalo. Župnik gospod Koglek je v svojem govoru najprej pozdravil prevzvišenega škofa, nato pa je primerjal deževne dneve teh dni z blagodejno roso, ki je tistega dne rosila ob prihodu prevzvišenega na birmance in našo faro.

Potem je šel spreved srečnih birmancev in birmank in drugih ljudi proti cerkvi, ki so jo docela napolnili. Pri službi božji so prišla do veljave nova liturgična pravila, ki so poživila celo cerkveno slovesnost. Sveto mašo pa je spremljalo ljudsko petje. Da pa cerkveni pevci niso sfali brez posla, so s petjem med birmanjem povzdignili svečanost. Navzoči verniki so bili močno presenečeni, da je bilo tako lepo število birmancev in birmank.

Prisrčen prizor se je zgodil ob 2. uri popoldne. Mali otročki, bodoči birmanci, s svojimi dobrimi mamicami, so tudi hoteli prejeti škofov blagoslov v svoje dušice. Lepe in praktične nauke je položil prevzvišeni materam v srce, po katerih naj vzgajajo svoje otroke.

Ob 3. uri popoldne so znova zapeli zvonovi v znak hvalečnosti prevzvišenemu škofu in vsem, ki so na kakršenkoli način sodelovali pri svečanostih svete birme v Škocijanu.

RINKOLE

Pogrebi in sv. birma)

V teku pol leta je bilo pri nas že kar pet pogrebov. Nekaj o teh smo že poročali.

Na veliki petek smo nesli k zadnjemu počitku Leno Kajzer, pd. Kosovo. Rajna je bila mirna in poštena žena. Iz njenih ust nismo slišali nikoli žal besede. Bila je dvakrat sprevidena, a žal ni bilo zanj pomoči. Pokojna Kosova Lena je bila stara 63 let.

OBJAVA

Na Državni gimnaziji za Slovence so letos sprejemni izpiti za 1. razred 10. julija 1965 (1. dan velikih počitnic). Začetek ob 8. uri.

Prijave na naslov: Direktion des Bundesgymnasiums für Slowenen in Klagenfurt, Lerchenfeldgasse 22, ali pa ustno v pisarni.

Potrebni dokumenti: rojstni list, dokaz avstrijskega državljanstva in šolsko spričevalo, ki ga bo dobil učenec 9. julija 1965 na dosedanji šoli.

Popis učenca (Schülerbeschreibung) naj pošlje šola direktno ravnateljstvu gimnazije.

Glede sprejema v višje razrede se morajo starši osebno ogledati v šolski pisarni.

Ravnateljstvo

robu mesta Celovca je predaval pri svečani otvoritvi univerzitetni profesor dr. Kahler. Prof. dr. Kahler je dejal, da se je team (izg. tim — moštvo), ki ga tvorijo celovski znanstveniki, trudil že šest let, da bi spravil v red, to je, da bi uredil novi botanični vrt, in sicer tako, da bi se izognili vsaki začasnosti. Tako so ustvarili (uresnili) pod znanstvenim vodstvom univerzitetnega prof. dr. Kahlerja, dr. Widderja, dr. Aichingerja, višjega svetnika dr. Turnowskega in tehnične izvedbe vrtnarskega arhitekta Müllerja in dr. Bacha zmerom cvetočo galerijo, ki privabi vsako leto do 65.000 obiskovalcev.

Botanični vrt je resnična dragocenost za koroško glavno mesto in je stala okrog milijon šilingov. Denarna sredstva so prispevali: dežela Koroška, celovska mestna občina, Trgovska in Delavska zbornica in številne privatne ustanove, podjetja oziroma tvrdke.

Svečane otvoritve, ki jo je polepšal pihalni ansambel celovškega Mestnega gledališča se je udeležilo tudi lepo število častnih gostov. Poleg tega so bili navzoči tudi številni zastopniki zbornic in vrtnarstva. Avstrijska družba orhidej s svojim sedežem na Dunaju, pa je ob tej priložnosti razstavila lepo cvetoče vrste orhidej.

ST. JAKOB V ROZU

(Umetnika Terlovčnikovega Francija ni več)

Na binkoštni ponedeljek smo pokopali Franca Rauter, pd. Terlovčnikovega Francija. Veliko število mož, posebno zapadnega dela naše fare, ga je spremljalo na njegovi zadnji poti. Gospod župnik se opravičeval za cerkvene obrede in molitve ter ob odprtem grobu v binkoštni pridigi podal bogate misli o delovanju svetega in nesvetega duha v našem življenju.

Rajni Franc Rutar je izšel iz ugledne Terlovčnikove družine in je bil še izven svoje domače fare znan kot glasbenik in godbenik. V mladosti se je na Dunaju in v Pragi šolal v glasbeni umetnosti, se nato uspešno skušal s harmonizacijami narodnih napevov in lastnimi kompozicijami. Bil je izvrsten violinist in kot tak nekoč tudi član celovškega gledališkega orkestra. Celo pred samim turškim sultanom v Carigradu je pokazal svojo umetnost, tako se je rad pohvalil med nami.

Svoj najlepši delokrog kot glasbenik pa je našel v domačem okolju. Dolga leta je bil pevovodja pevskega zbora „Rožica“, vodil je pevce in tamburaše prosvetnega društva „Kot“ in z zbori nešteto krat nastopal na društvenem odru. Še dve strasti je poznal v svojih mladih in moških letih: slikarstvo in lov. Posrečeno se je bavil z barvami in čopičem. Nadvse je ljubil posebno motive okoli Baškega jezera in jih posnel v svojih živobarvnih slikah. Strasten je bil še kot lovec in bil v naših gozdovih in gorah kakor doma.

Za življenjsko družico in svojega angela varuha, v pravem pomenu besede, si je izbral domačo dekle in sicer Floro Simpsoničevo, ki se sama kot umetnica prav uspešno skuša v verzih in rimah. Blaga žena mu je stala ob strani v njegovih večjih in težkih urah in posebno v letih njegove dolgotrajne bolezni skrbela zanj z ganljivo skrbjo. Imelala sta tri hčerke, od katerih sta dve poročeni v Kanadi. V tednih pred smrtjo sta ga še mogli obiskati.

Gospa Flori in vsem njegovim izražamo iskreno sožalje. Na rajnega pa se bomo še dolgo spominjali. Saj bodo med nami živele njegove harmonizacije in kompozicije, med njimi njegova najlepša „Koroške doline“, ki se končuje s sledečim slavonskim Rožu:

Po rožcah je znana dolina ena,
Slovincu je dana, ki jo opevati zna,
Rožni dol, si najlepši naokoli!

Novi načini določanja pristnosti semena

Ze proti koncu prejšnjega stoletja, ko so začeli nadzorovati seme, so pristnosti semena posvečali posebno pozornost, saj so začeli nadzorovati semena predvsem zaradi tega.

Ker je seme pri številnih vrstah in skoro pri vseh sortah zelo podobno, ga na pogled ni mogoče ločiti. Obstaja nevarnost, da pride pod napačno oznako v promet. V primeru napačne ali manjkajoče oznake semena, bodisi v prometu ali pri setvi, lahko nastane velika škoda.

Pristnost semena je popolna skladnost z njegovo oznako. Pri večini kmetijskih kulturnih semen lahko že s povečevalnim steklom ali celo brez njega ugotovimo pristnost po morfoloških znakih semena, in sicer storimo to laboratorijsko. Velikost, oblika, barva in teža semen nudijo za razpoznavanje potrebne znake. Anatomska zgradba semena in obrisi stanic z opazovanjem strukture pod mikroskopom in drugi znaki omogočajo, da določimo pristnost, vendar pa te metode zaradi pripravljanja in zamudnega opazovanja vedno manj uporabljajo.

Opazovanje kalčkov

Z opazovanjem kalčkov in mladih rastlinic lahko po metodi Eifriga zelo zanesljivo določimo sorte nekaterih semen. Kalčke in mlade rastlinice lahko zelo hitro vzgojimo v laboratoriju pod napravo za umetno osvetlitev. Po tej metodi opazujemo, kakšno barvo ima hypokotyl mladih rastlinic krmne, sladkorne in jedilne pese in tako ugotovimo sorto pese, vrste križnic in drugih semen. Toda tudi ta metoda zahteva daljšo dobo za ugotovitev pristnosti semena, zato so razni strokovnjaki — analitiki iskali nove postopke in takšne nove metode za ugotavljanje pristnosti semena, ki bi zagotavljali največjo zanesljivost in v čim krajšem času. Pri tem so dali prednost kratkotrajnim novim laboratorijskim metodam.

Ultravioletni test

Metoda po Gentnerju je hitra in zanesljiva za razne vrste semen za preskušnje pristnosti. Nekatera semena in kalčki vsebujejo snovi, ki fluorescirajo, vidne so v temi, če jih osvetlimo s fluorescenčno svetlobo analize kvarne svetilke. Snovi stanic in staničja v tej svetlobi reagirajo in se belkasto modrikasto svetijo. Ta metoda nam omogoča razlikovati številne vrste in sorte, pri katerih bi bilo skoro nemogoče določiti pristnost po zunanjih znakih.

Za razlikovanje trpežne ljujke in mnogocvetne ljujke nakalimo seme, in ko se v 14 dneh koreninice razvijejo na filter podlagi nad 10 cm dolžine, položimo test s skaljenim semenom pod svetlobo kvarne svetilke in določimo odstotek zrn, ki se svetlikajo po sledovih koreninice. Pri mnogocvetni ljujki sledovi koreninice fluorescirajo, pri trpežni ljujki pa sledovi koreninice ne polkazejo nobenih znakov.

Seme rumenega belega ovsa se na pogled ne da ločiti, pač pa to lahko storimo pod svetlobo kvarne svetilke. Seme belega ovsa dobi pod to svetlobo svetel belkasto modrikast sijaj, seme rumenega ovsa pa temnorjavo barvo.

Za razločevanje podobnega semena vrtnega in krmnega graha opazujemo seme pod to svetlobo in seme lahko ločimo, ker se seme vrtnega graha svetli, seme krmnega graha pa ostane temno.

Če hočemo razločevati seme čebule, pora in drobnjaka, kalčke po 10 dneh kalitve med filtrom krepko zmečkamo, tako da filter popije tekočino, potem pa takoj opazujemo pod kvarno svetilko. Po barvi zmečkanih kalčkov oziroma solka na filteru določimo vrsto semena.

Semena kumar in dinj razlikujemo po

4 dneh kalitve s tem, da klice opazujemo pod fluorescenčno svetlobo in po barvi določimo vrsto semen.

Podobno lahko razločujemo tudi semena nekaterih detelj, seme njivske ogrščice v repici itd.

Fenolni način

Ta način uspešno uporabljajo pri žitnih sortah, graščicah, travah, endiviji in radiču itd. S kombinacijo fenolne reakcije z oblikovnimi znaki semena je mogoče z gotovostjo določiti vrste ječmena. Fenolni način omogoča razvrščanje v posamezne skupine, to pa je treba za ugotovitev sort dopolniti tako, da si ogledamo še zunanje znake semena.

Pri pšenici nam ta metoda s fenolom omogoča, da razlikujemo več sortnih skupin. Tako moremo razločiti sorte, ki spadajo k različnim reakcijskim skupinam. Ugotoviti je mogoče skupine sort z negativno, šibko, močno in zelo močno spremembo na fenol. Tudi rumeno graščico, ki se po morfoloških znakih težko loči od panskke, lahko ločimo s fenolnim načinom,

ker se vidno črno obarva, medtem ko panska samo malenkostno reagira.

Nadalje lahko s fenolom točno ločimo seme endivije in radiča, čeprav je obojno seme zelo podobno.

Kemične spremembe nam v mnogih primerih omogočijo, da določimo pristnost semena. Če denemo seme na podlago, napojeno z razredčeno solno kislino, po spremembah lahko ločimo ozkolistno graščico od močno podobne kocinaste graščice.

Kemično fizikalna metoda pri križnicah s pomočjo metanola in solne kisline omogoča razločevati seme brassica napus in brassica rapa. Če potapljamo seme rdeče in črne redkve v raztopino kalijeve lužnine, po obarvanju zrn lahko ločimo seme. Grenko lupino določimo v lupinah brez grenkih snovi po načinu z reagenčnimi kozorzi z jodjokalijem in tako, da jih mrzlo namakamo v jodjokalijevi raztopini.

Po navedenih in drugih metodah lahko v kratkem času laboratorijsko dosežemo zanesljive uspehe. Lahko je seme res tisto, kot je označeno, lahko je druge vrste, kot je označeno ali pa je mešanica več vrst oziroma sort.

Odločujoči dnevi za piščance

Domača kolkja je zvalila 12 piščancev. Prvi dan so lepo uspevali. Drugi dan pa so začeli vsi nekam čudno zehati, cediti slino in padati kot božjastni. Okrevali so le štirje in še ti se slabo razvijajo. Kažejo kot bi jih bolele noge. Kaj je vzrok bolezn? S čim zdravimo in kako preprečimo bolezen?

Piščanci so v prvih dneh življenja izredno občutljivi za bolezni in zunanje vplive, zato bi obdobje prvih 14 dni lahko imenovali kritično fazo zreje.

Najpogostnejši vzroki velikih izgub so, poleg kužnih obolenj, med katerimi je na prvem mestu omeniti salmoneloza — belo grižo piščancev, škodljivi temperaturni vplivi, slaba toplotna izolacija prostorov, prevelika vlaga stelje in zraka, neskrbna zohigiena in drugi, ki imajo za posledico različna obolenja dihal in prebavil. Niso redke tudi zadušitve.

Pri skrbni zreji odstotek pogina do 14. dneva starosti ne bi smel presegati 2 odst.

Zlasti so za piščance teh starosti usodne nagle spremembe v toploti zraka in pa prepihi. V zrejalšču naj bo okoli 20 stop. C, temperatura pod umetnimi kolkjami (lahko so to elektr. žarnice), ki zanesljivo zamenjujejo prave kolkje, pa 32 stop. C. Ta toplota se nanaša na toploto okolja. Najboljši nastilj za piščance je oblovinina iz suhega

lesa, nekoliko slabša pa suha žagovina, pomešana z oblovinino ali na nekaj cm zrezana slama, prav tako pomešana z oblovinino. V nobenem primeru nastilj ne sme biti moker ali plesniv. Skrbimo tudi, da bo krma kakovostna in zdrava ter da bodo krmilniki in napajalniki vedno skrbno počistišeni. Voda mora biti vsak dan sveža in ne mrzla. Kadar zrejamo piščance brez kolkje, bodimo na te činitelje zreje še posebno pozorni.

V našem primeru, ko so piščanci, ješči in živahni prvi dan po izvalitvi, že naslednji dan nenadoma zboleli in poginjali, je verjetno šlo za zastrupitev s hrano ali vodo. Ni pa izključen tudi močan prehlad.

Najboljša hrana za piščance je krmilna moka (Pš), mešana po sestavi posebej za nje in v kateri so v zadostni količini: zastopane vse potrebne snovi za življenje piščancev in njihov normalni razvoj. V vaših razmerah krmilno moko do neke mere lahko nadomešča kaša ali koruzni zdrob. Pazite pa, da krmila nikdar ne držite v posodah, za katere ne veste kaj je v njih pred tem bilo (gnojila, galica, preparati za uničevanje glodalcev ali plevela in podobno). Imejmo to v mislih tudi takrat, ko za piščance izbiramo primerne krmilnike (krmilne plošče) in napajalnike.

Dobro in slabo seno

V našem listu, številka 20, smo na kratko spregovorili o prednostih zelene krme. Danes pa nekaj o senu in drugih krmilih. Lastnosti senu so naravno različne, kakor je pač seno pokošeno in spravljeno. Seno je brez ugovora dobro tedaj, če je bledo zeleno, nekoliko pomešano z zelišči in cveticami ter ima intenziven balzamski, aromatični vonj. V nobenem primeru seveda ni dopustno, da bi bilo seno pomešano s travami in zelišči, ki so za prehrano brez vrednosti. Tudi ne sme biti seno zatohlo in plesnivo. Splošno dobivamo seno s preprostim sušenjem detelje, trav in drugih rastlin. Sončna toplota in zrak vršita sušenje. Pokladati moremo vsako seno, ki se je dobro pokosilo in v 4 do 8 tednih izpolnilo. Tu ne smemo imeti strahu. Novo, sveže seno pa lahko povzroči motnje v prebavi in pri brejih kobilah celo izvrženje. Seno vsebuje, preračunano na 1000 kg 4,2 kg fosforne kisline in 8,6 kg apna. Ako imamo seno spravljeno več kot leto dni, zgubi svojo vrednost skoro popolnoma. Dolgo spravljeno seno dobiva grdo barvo, zgublja vonj, postaja krhko in se zelo praši. Seno s težke zemlje je svetlejšje nego gorsko seno, ki je bolj pomešano z zelišči in zato temnejše. Če je bilo seno pozno pokošeno ali če je bilo med sušenjem večkrat zmočeno, zgubi svojo barvo in tudi aromatični vonj. Seno, spravljeno v vlažnem stanju, postane zatohlo, plesnivo ali pa vsaj plesnivo diši, pozneje pa popolnoma zgubi svoj prvotni vonj. Slabše seno s kislimi zelišči dolgo ne zgubi svoje barve.

Če hočemo seno oceniti po njegovih sestavinah preiščemo posamezne trave in ze-

lišča, ki jih vsebuje. Število sladkih zelišč v senu, ki imajo votla okrogla stebila je zelo važno za vrednost senu. Vrednost senu je tem manjša, čim bolj prevladujejo v njem kisle trave.

K izvrstnim in dobrim zeliščem štejemo: travniško deteljo, belo deteljo, rdečo deteljo, nemško deteljo, graščico, grahor, travniški grah, poljski kumin, repinec, travniško zvončnico, trozobec, kislico in sladko deteljico.

Neškodljiva in precej dobra travniška zelišča so: regrat, cikorijski (potrošnik), bodljika (osa), trpotec, komonika, kozja brada, rman, motovilec, repušec, lakota, kamenokreč, gavez in kukavica.

Niščedna in škodljiva zelišča so: dresen, marjetica, srobot, kalužnica, ločnica in preslice ter mahovi.

Strupene rastline pa so: podlessek, teloh, naprstec, zlatica, omej, trobeljka, pasja smrt, ljujka, žabja zel, potočnica, blen in grintavec.

Splošno naj še pripomnimo, da je detelja redilnejša nego travniško seno. Večje redilne vrednosti kakor seno je otava, zlasti če je bila skrbno spravljena. Otava vsebuje posebno veliko sladkorja, tolišče in dušičnatih snovi.

Sedaj pa nekaj o slami, ki sicer vsebuje zelo malo redilnih snovi, a je potrebna kot pridatek, ki pospešuje prebavnost drugih krmil. Slama je ali mlačena s cepi ali s strojem, dalje stlačena ali nestlačena. Slama ne sme biti preveč trda v svojih steblih, ne sme dišati po zatohlosti ali plesnivosti

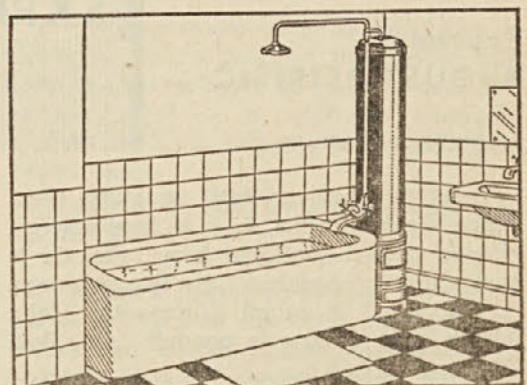
ter ne sme biti nikoli pokrita s snetjo. Snet se pojavlja med klasjem kot rdeč prašek. Slama grašice, graha in boba je težko prebavljiva in povzroča mnogokrat zapeko. Slamo pokladamo bodisi dolgo ali rezano, in sicer v tem primeru najbolje pomešano s senom. Slame, ki je siva in mokra, dalje slame, ki zatohlo diši, ki je ogledana od miši, ki nima klaskov in je pomešana s snetjo, ne smemo nikoli uporabljati za krmilo.

Slednjič uporabljamo za krmilo razne tropine. Največ živil vsebujejo lanene tropine, te imajo tudi najmanj ostrih eteričnih olj. Tropine podajamo proti kataralnemu obolenju zlasti žrebetom, ko jih odstavljamo. Dnevno damo v tem primeru 100 g tropin. Enake vrednosti so ogorščične tropine. Najboljše so zelene ogorščične tropine, ki jih je najbolje dajati posušene. Posebno važne so tropine za tvorjenje mesa in tolišče.

Govedo je za sprejemanje hrane, za krmljenje mnogo manj občutljivo nego konji. Govedo potrebuje veliko množino sočnega krmiva. Dobro prenaša razne vrste detelje, travo, krompir in industrijske odpadke, ako mu dajemo poleg tega dovolj jedrnatih pišč. Ohrovt, špinača, koleraba in krompir zvišujejo molznost. Krompir podajamo zmečkan in osoljen. Pozimi je najboljše krmivo travniško seno, dočim se slama ne more z njim enačiti. Krmni krompir vsebuje 25 odst. suhih snovi, večinoma škrob in le 1 do 12 odst. beljakovin. Oljnatte tropine (lanene, ogorščične i. dr.) so razen slame in drugih krmil zelo primerna krmila, ker so lahko prebavljive in vsebujejo mnogo beljakovin. Tropine sončnice in maka uporabljajo le malo. Prav tako niso priporočljive gorčične tropine.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 14. 6.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. Kar po domače... Glasbena oddaja. 10 minut za športnike. 18.00 Za našo vas. — TOREK, 15. 6.: 14.15 Poročila, objave. En hriček bom kupil. Glasbena oddaja. Iz zdravniške beležnice: O konzervah. — SREDA, 16. 6.: 14.15 Poročila, objave. Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 17. 6.: 7.30 Služabnik božji Anton Martin Slomšek — apostol cerkvene edinosti. — PETEK, 18. 6.: 14.15 Poročila, objave. Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. Domače vesti. — Športni obzornik. — SOBOTA, 19. 6.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. Voščila. — NEDELJA, 20. 6.: 7.30 Duhovni nagovor. S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Vse za vodno instalacijo (sanitarni material) dobavlja

Bratje Rutar & Co

Dobria ves — Eberndorf

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Petek, 11. junija, ob 19.30: Der Verschwendter (Zapravljenec); 23. predstava za F-Abonma in GWG-petek. — Sobota, 12. junija, ob 19.30: Die Fledermaus (Netopir, opereta). — Nedelja, 13. junija, ob 19.30: Von Mäusen und Menschen (O miškah in ljudeh), zadnjikrat. — Torek, 15. junija, ob 19.30: Der Verschwendter (Zapravljenec). — Sreda, 16. junija, ob 19.30: Minister gesucht (Iščemo ministra); reklamna predstava po polovičnih cenah (vstopnina od 4.— do 20.— šilingov).

Za vse predstave velja prosta prodaja vstopnic in abonma.

S tem je celovsko Mestno gledališče končalo svojo zimsko igradno sezono 1964/65.

Najnovejše kmetijske stroje, štedilnike, pralne stroje, gospodinjske potrebnosti

ugodno in na obroke pri

HANS WERNIG

KLAGENFURT, Paulitschgasse (Prosenhof)

Govorica mode

Vse, kar nas obdaja, ima svojo govorico, pa naj je to mrtva narava, ki nam s svojo čudovitostjo govori o veličastju Stvarnika, naj so to dela človeške zmožnosti, ki nam pričajo o duhovni usmerjenosti in zmožnosti človeka. Reči moremo, da je ta govorica morda najzgovornejša.

Tako tudi pri modi in morda prav pri modi bi se naj čim bolj izrazilo kazalo, kaj hoče s svojim oblačenjem povedati. Saj je že kar ustaljena navada, da ob velikih slovesnostih oblečemo slavnostno bleko; moške gala - črno, žene resno - temno, mladina praznično - veselo, deklice pa kar belo. Prav tako je povsod v navadi, da ob žalosti oblečemo črno bleko. To je jasna govorica našega oblačenja in kar neprijetno se počutimo, če kdo brezbrizno prezira tu glas.

Obleka ima torej tudi svojo zelo značilno in učinkovito govorico. Način oblačenja ali moda izraža namreč mišljenje in življenje ljudi, njihovo veselje in žalost; izraža tudi oblast in moč, ponos in skromnost, bogastvo in uboštvo, svetost in posvetnost. Kako zanimivo so znali v vseh časih vse te značilnosti človeškega življenja v oblačenju prikazati. Tako moremo reči, da je moda starodavna umetnost, v kateri so pomešani različni socialni, zgodovinski in psihološki činitelji.

Moda hoče poudariti predvsem telesno lepoto. Zato igra v javnem življenju izredno vlogo. V ta namen so ustanovljene prave modne šole in modni študijski zavodi, ki naj vestno zasledujejo smeri umetnostnega gledanja v raznih časih in krajih in temu odgovarjajočo modo izoblikujejo. Prav tako študirajo v teh modnih inštitutih, kako naj moda čimbolj zakrije telesne hibe nenormalno razvitih in pohabljenih ljudi.

Vse to povzroča tudi veliko nestalnost mode. Vzroki tega modnega menjavanja so namreč: čut za lepoto, žej po novosti, uveljavljanje osebnosti, beg pred enoličnostjo, razkošje in domišljavost. Čim bolj je zato kdo podvržen tem „muham“, tem bolj je suženj modnih zahtev.

Na nestalnost mode vplivajo seveda tudi lastniki in izdelovalci novih modnih vzorcev, tekstilni izdelki, tisk, kino, televizija, trgovine s svojimi razstavami in izložbami, tekme v izdelovanju novih vzorcev in javnost, ki se jim takoj prilagodi in jih osvoji z bolj ali manj posrečenimi posnetki.

Današnja moda je odvisna tudi od gospodarstva; ono ji je prava gonilna sila. Seveda se mora ozirati tudi na dogajanja in navodila modnih šol, ki so si zlasti danes pridobile mnogo zvestih posnemovalcev. V pogledu morale in dostojnosti je zato zelo hvalevredno prizadevanje onih posameznikov in organizacij, ki se trudijo, da bi modo oprostili slabih teženj in ji ponagali, da bi dosegla svoj namen, ki je: poveljevali lepoto človeškega telesa tako, da ne ubija duha!

ZA MLADINO IN PROSVETO

Človek — uganka

Kako skrivnostno bitje je človek! Sredi neskončno velikih in neskončno majhnih stvari je človek, svet čudovitosti in ugank.

V nas je vse čudovitost in skrivnost: srce; ki bije in dela kot zvest služabnik dan in noč, čudovit mehanik, ki pošlje stotisočkrat na dan kri v zadnji kotiček telesa; pljuča: ki sprejemajo obubožano kri, jo očistijo strupov in jo povsem osvežijo; kri: ki se pretaka po telesu, ga hrani, popravlja, obnavlja celotni organizem... in želodec, ki je pravi kemik v telesu, ki spreminja najrazličnejšo hrano tako, da iz nje nastaja meso, kosti, zobje, lasje!

Kako čudovita organizacija je skrita v nas: živčni sistem, ki urejuje delo čutil in

udov, ki so vsak zase že pravi umotvor, kakor ga ne premore vsa človeška modrost.

Ali ni čudno, da znanstvenik 20. stoletja, doktor Carrel, spravi svojo medicinsko znanost svojega časa v knjigo z naslovom: Človek — neznanka. Saj mora še danes znanost ob tolikih raziskavanjih priznavati, da še za korak ni napredovala na področju človeka. Modrijan Lecomte du Noüy je zapisal: „Med podobo, ki nam jo more znanost dati o človeku in resničnim stanjem človeka, je ista zabloda kot razlika med skrbno narisanim načrtom nekega mesta in intimnim življenjem njegovih prebivalcev.“

Dodajmo pa še, da je človek skrivnost ne le po telesu, ampak tudi in še mnogo bolj po svoji duši!

Iz filmskega sveta

FILM V SOVJETSKI ZVEZI

Znano je, da je v Sovjetski zvezi film pod državno kontrolo in mora strogo služiti uradni marksistični doktrini. Služi tudi kot izvrstno propagandno sredstvo namenom režima, zato je tudi gospodarsko popolnoma odvisen od državnega vodstva. Pred kratkim pa je izjavil sovjetski filmski režiser Grigor Šukrai, da je dobil dovoljenje, da sme odpreti nov filmski studio, kjer bo smel delati na povsem privatni iniciativi sicer še vedno pod nadzorstvom uradnih organov. To „sproščenje“ bo obsegalo izbor filmskih igralcev, izbire filmskega programa in predvsem gospodarske strani filma. Režiser Šukrai bo ustanovil na bazi svobodnega trgovanja in dobička posebno filmsko centralo v Sovjetski zvezi, kar pomenja velik preobrat na problem filma v tamošnjih razmerah.

NAGRADE ZA FILM V AVSTRIJI

Vedno bolj čutimo tudi pri nas krizo filma, ki ima svoj delni vzrok tudi v tem, da nam v naših kino-predstavah kažejo preveč povprečnih in slabih filmov. Celotni filmov z divjega zapada in kriminalnih zgodb se gledalci naveličajo, če jih je že preveč in ne kažejo v bistvu nič novega.

Prizadevanje, da bi pri nas film izboljšali in ga postavili bolj v službo kulturnega poslanstva ter mu dali končno mesto v kulturnem činiteljstvu, kot mu gre, so se za-

čele tudi javne ustanove zanimati za film. Ministrstvo za pouk je že pred leti razpisalo posebne nagrade za najboljša filmska dela. Pred kratkim so razdelili te nagrade na Dunaju za lansko leto. Prvo nagrado je dobil dr. Erich Regler v vsoti 20.000 šil. za film „Austria“. Druga nagrada je bila dodeljena v višini 10.000 šil. Centropa-filmu za dokumentarni film „Svet gospoda K“. Pohvalne listine pa so prejeli še Max Lersch za film „Kiridi“, Bruno Loetsch za „Vodnega satana“ in dr. Albert Qwendler za film „Mnogo otrok — eno mesto“.

O filmu pri nas so ponovno razpravljali v dunajskem parlamentu, kjer je ministerialni svetnik, dr. Rajmund Warhanek zastopal stališče, da je treba film bolj učinkovito podpreti. Posebej je omenjal, da imajo avstrijski filmi v svetu dobro ime in jih radi predvajajo. Od leta 1945 je nad 200 filmov bilo prodanih in predvajanih v vsaj 40 deželah.

Za letošnje leto je bilo sklenjeno, da povišajo nagradni fond na 50.000 šilingov.

ALI VESTE...

da so imeli najhujši mrz v Rusiji 24. avgusta 1960, ko so v antarktiki na oporišču „Wostok“ zabeležili 88,3 stopinj mraza.

da so imeli najhujšo vročino v Sahari, kjer, so pri Azazii v Libiji dosegli 57,8 stopinj vročine. Do takrat pa je veljal za toplotni rekord vročina 56,7, dosežen v „Dolini smrti“ v Kaliforniji.

Smith meni, ki sem se bil pravkar povrnil iz sobe zgoraj, kjer je ležala bolnica.

Prilikal sem.

„Ali bo tale miren za kako uro ali dve?“ je vprašal, kažoč na stegnjeno postavo na ležišču.

„Za osem do deset ur,“ sem mrko odgovoril.

„Pojdi, torej! Najino delo nocoj še ni končano!“

Zublji

Kasneje so se pokazali dokazi, da je ubogi Weymouth živel divjaško življenje, ko se je bil skrival med gostim grmovjem na zemljišču, ki se je razprostiralo med vasjo in predmestjem ob sosednem griču. Dobe sedno se je bil povrnil v divjaštvo; hranil se je s hrano nižjih živali, ni se pa pomišljal krasti, kakor smo dognali, ko so odkrili njegovo zatočišče.

Zelo pretkano se je skrival; toda pojavile so se priče, ki so ga bile v mraku opazile in pred njim zbežale. Nikdar niso vedeli, da ni bil predmet njihovega strahu nihče drug ko bivši nadzornik John Weymouth. Kako je ušel smrti v Temzi, kako je neopaženo prešel London, nismo nikoli zvedeli. Vsekako je morala biti njegova navada, da je hodil vsako jutro ob pol treh trkat na lastna vrata v podzavestni skrivnostni zvezi s staro navado.

Povrnen se k tisti noči, ko je Smith razkril zagonetko o trkanju. V avtomobilu, ki je čakal nanj na koncu vasi, sva se peljala po zapuščenih cestah do New Inn Courta. Jaz, ki sem spremljal Naylanda Smitha skozi neuspehe in uspehe njegovega poslanstva, sem vedel, da je bil to noč prekosil samega

Otroški kotiček

Od kdaj imamo nedeljo?

Povsem naravno se nam zdi, da mora po šestih dneh dela priti dan počitka, ko se zapro šole in trgovine in delavnice in uradi, ko lahko brezskrbno pohitimo z domačimi ali s prijatelji v božjo naravo. In vendar je nedeljo postavila šele katoliška Cerkev kot „Gospodov dan“ za počitek in praznovanje.

Dan počitka pa ni bil vedno in pri vseh narodih isti. Medtem ko je nam ta dan nedelja, je bil starim Grkom ponedeljek, Perzijcem torek, Sirijcem sredo, starim Egipčanom četrtek, Turkom petek in Židom sobota.

V začetku krščanstva so imeli pravzaprav dva praznika. Judje so praznovali soboto, kristjani pa nedeljo. In tako so bile tedaj tudi ob nedeljah odprte trgovine in so ljudje delali. Šele cesar Konstantin Veliki je leta 321. prepovedal ob nedeljah vsa nenujna dela. Leon III. pa, ki je vladal od 717. do 741. leta, je slednjič prepovedal vsakotno delo na ta dan.

In to se je ohranilo po vsem krščanskem svetu do današnjega dne.

Kmetovalčeva sreča

Kmetič vstaja v rani uri,
truden lega v mraku spat.
V radost dá pomlad mu cvetja,
a jesen v plačilo sad.

Delo je uspeh rodilo,
naj pokoj ga posladi!
Koder vlada tiha sreča,
žalosti prostora ni.

E. Gangl

TELEVIZIJA NA GRAMOFONSKIH PLOŠČAH

Kot poročajo iz New Yorka, se je vendar posrečilo ameriški družbi Westinghouse Electric uresničiti dolgoletno prizadevanje, da bi dobili televizijske slike na gramofonski plošči. Slika ni povezana s ploščo s projekcijskim aparatom, temveč jo ustvari gramofonska igla istočasno, ko povzroči glasovno reakcijo na plošči. Vsekakor je to velika iznajdba, ki bo omogočala, da bomo priljubljenega pevca ne le po mili volji lahko poslušali v toplem zapečku, marveč ga tudi imeli v svoji sredi na majhnem televizijskem okencu ob gramofonu.

KRIMINALNI ROMAN

SAX ROHMER

Prevedel:

AVGUST PETRIŠIČ

36. NADALJEVANJE

SKRIVNOST

dr. Fu-Mančuja

Tedaj je Smith pritiskal na gumb električne žepne svetilke, ki jo je imel s seboj. Naperil je beli svetlobni krog tako, da je svetloba polno padala v tisto lice na pragu. „Oh, Bog!“ je zavpil Weymouth. „John je!“ In spet in spet je ponovil: „Oh, Bog! Oh, Bog!“

Takrat sem morda prvič v svojem življenju resnično mislil, da je stalo bitje z drugega sveta pred menoj. Sram me je priznati obseg groze, ki me je navdala. James Weymouth je dvignil roke, ko da bi hotel vreči od sebe tisto strahotno bitje med vrati. Momljal je — mislim, da je molil, toda čisto nerazumljivo.

„Drži ga, Petrie!“

Skočil je naprej in ko se je spoprijel s tistim, ki je bil trkal, sem spoznal, da je bil človek iz mesa in krvi — človek, ki je tulil in se boril ko divja zver, se penil okoli ust in v divji blaznosti škrtal z zobmi; vedel sem, da je blaznež — da je žrtev Fu-Mančuja — da je blaznež nadzornik Weymouth! Bliskovito sem spoznal vse to in priskočil Smithu na pomoč. Tedaj so se oglasili bežeči koraki in moza, ki sta zunaj stražila, sta pridvela na prag, za njima pa še neki tretji. Vseh nas pet se je oklenilo razbesnelega blazneža, a smo mu le s težavo bili kos.

„Vbrizgalko, Petrie!“ je zasopel Smith. „Brž! Moraš mu dati vbrizg!“

Izvil sem se iz borbe in zdiral noter po torbo. Po Smithovem naročilu sem prinesel s seboj vbrizgalko, ki je bila že napolnjena. Celotni v tistem razburljivem trenutku sem se moral čuditi veliki previdnosti svojega prijatelja, ki je uganil, kaj se bo zgodilo.

Naj se ne zadržujem predolgo ob koncu tiste grozne borbe. Vsi smo že obupavali, da ne bomo mogli pomiriti ubogega, blaznega človeka. Toda slednjič nam je uspelo; in suhi, okrvavljeni divjak, ki smo ga bili poznali kot detektivskega nadzornika Weymoutha, je negibno ležal na ležišču v lastni sobi. In začudenje, polno groze, me je prevzelo ob misli na tisti strašni veleum, ki je samo s praskom igle napravil iz vrlega, prijaznega človeka to nesnažno, zverinsko bitje.

Nayland Smith se je z divjim pogledom in še tresoč se zaradi ogromnega napora obrnil k možu, za katerega sem vedel, da ga je poslala Scotland Yard.

„No?“ se je obrnil.

„Aretiran je sir,“ je detektiv sporočil. „Pridržali so ga v njegovem stanovanju, kakor ste odredili.“

„Ali je ves ta čas prespala?“ je dejal

P ~ I ~ S ~ A ~ N ~ O B ~ R ~ A ~ N ~ J ~ E

MIRKO:

Tam, kjer teče bistra Zilja

Blizajo se počitnice.

Večina dijakov že kuje načrte, kako se bodo odpočili od več ali manj napornega študija. Mnogi sanjajo o morju, o inozemskih mestih...

V prejšnjih desetletjih so dijaki potovali peš ali s kolesi. Najprej so spoznavali ožjo domovino in zatem šele kraje in mesta onkraj meja.

Vključiti sem se hotel v to lepo in staro navado. Zato sem s tremi dijaki napravil petdnevni izlet. Zadovoljni smo bili in doživljaja... no, kaj bi pravil, berite dalje:

Bil je ponedeljek, oblačen, kakor so navadno ponedeljki v avgustu in tudi med letom. Dobro založeni s prtljago in s „kalorijami“ smo krenili proti mirnemu Baškemu jezeru. Obiskali smo v tej okolici naše dijakke. Večina jih je bila doma in so nas temu primerno sprejeli. Opoldne smo pozdravili prečastitega g. dekana Miloniga v Malošah. Da od tu nismo šli „prazni“ naprej, ni treba posebej poudarjati, saj je vsem znana gostoljubnost gospoda dekana.

Po bližnji poti smo dospeli k Mariji na Zilji. Zanimala nas je lepa cerkev, o kateri smo že večkrat slišali v slovstveni zgodovini.

Da bi se utrdili v spretnosti in bolje spoznali prometne znake, smo jo mahnili skozi Beljak. Izkazalo se je, da so dijaki navaženi prometa in smo se takoj znašli v vsakem še tako zamotanem prometnem položaju.

Po lepi cesti smo prisopihali v St. Lenart pri Sedmih studencih. Tu so nas prijazno sprejeli gospod župnik — njih ime je znano vsem gospodinjam, saj brez „čebule“ je težko gospodinjiti. Postavili smo naše konjičke v „farovski hlev“. Ko se je sonce nagibalo za Dobrač, smo se z g. župnikom povzpeli na bližnji hrib. Odprl se nam je pogled na Ziljo, prepojeno z večerno zarjo. To je naša Zilja, ki smo jo spoznali na našem izletu, domovina „pastirja Cirila“. Vpeta med gorami in planinami se vije ta dolina. Vzljubili smo jo, ker je košček naše domovine, naše kulture. Ko je sonce že zašlo, smo se vrnili in neka družina nas je sprejela pod streho, ker v prenočišču ni bilo prostora.

V torek nas je pozdravilo lepo jutro. Sonce je že kukalo izza planine, ko smo vozili proti Podkloštru. Zavili smo v notranjost Ziljske doline. Dobro jutro so nam voščile prijazne vasiče Drašče, Drevlje in Gorje. Hladno jutro nas je pripravilo k te-

mu, da smo zmanjšali našo zalogo. Posedli smo v roso travo. Kar naenkrat, kot bi poklical, so prišli „berači“. Ne da bi nas vprašali, so tipali po naših kalorijah. Nazadnje so nam celo nagajali in nas pregnali — bili so domačini, mravlje!

Na Bistrici nas je zanimala cerkev na hribu, ki so jo ravno popravljali. Pozdravili smo hoteli gospoda župnika, a ga ni bilo doma. No, pa tudi pozdravi, napisani na vratih, razveselijo človeka!

Presenečeni smo bili v Čajni. Moj sobrat nas je naravnost preobložil z raznimi dobrotami. Ko smo se opomogli, nam je razkazal prijazne Čajne. Radi bi ostali še dalj časa, a popoldne se je poslavljalo. Zato smo se kar poslovili in kmalu smo drveli

H. U. Nichau:

Srečo je imel

„Sedaj moraš vendar jesti,“ je rekel gospod Plaumann svojemu malemu sinčku.

„Kako pa naj jem, ker nimam nobenega teka, ata, mu je odgovoril sinko.

Gospod Plaumann je vzdihujoče pogledal svojo ženo. „Razvajaš preveč otroka, to je namreč tisto.“

„Prosim, to pa že ni res, jaz...“

„Mali sploh ne ve več, kako dobro mu je.“

Gospa Plaumann je že hotela reči, a jo je sinček brž prehitel: „Zakaj ne smem tega vedeti, očka?“

„Ker, ker... No, sicer je pa vseeno. Rečem ti lahko samo to, da v moji mladosti nisem bil tako razvajen kakor ti!“

„Ali si živel slabo?“

„Vobče ti ne morem popisati, kako ubog sem bil,“ je dejal gospod Plaumann.

„Pretiravaš,“ se je smehljala njegova žena.

„Vidiš, prav to je,“ je mrmral gospod Plaumann. „Eden od vaju mora imeti zmerom zadnjo besedo!“

„Pripoveduj mi ata, kako si živel,“ je hotel vedeti mali.

Gospod Plaumann je na dolgo in široko razlagal in opisoval svojo mladost. Da bi dosegel pri tem čim večji učinek, je svoje doživljanje slikal v najbolj črnih barvah. Takrat bi bil vesel, če bi mi kdo dal košček trde skorje!“

Mali sinček je gledal očeta ves prevzet in s sočustvovanjem.

„Storite vse potrebno. V tisti ebenovinasti skrinjici na mizi so vse priprave, ki jih potrebujemo za zdravljenje. Ukrenite vse potrebno, da ga obiščem, kjer in kadar vam je všeč...“

„Ne zaupam vam čisto nič. To bo spet kakka ukana,“ je naglo dejal Smith. Dr. Fu-Manču se je počasi dvignil in vzravnal do cele svoje višine. Njegove vkleknjene roke niso prav nič motile njegovega pošastnega dostojanstva. S tužno kretnjo jih je dvignil nad glavo in upiral svoj prebadajoči pogled v Naylanda Smitha.

„Bog iz Cathaya, čuj me!“ je dejal z nizkim goltnim glasom. „Prisegam...“

Najstrahotnejši obiskovalci, kar jih je kdaj ogrozilo Anglijo, je bil Fu-Manču, in konec tega obiska je bil svojevrsten — grozen — nerazložljiv. Čudno se čuje, toda niti malo ne dvomim, da je to nenavadno bitje kazalo neke vrste občudovanja ali spoštovanja do moža, kateremu je storil peklenško krivico. Bil je zmožen takih čustev, saj jih je podobno gojil do mene. Kmečka hiša, ki je stala prazna ob vaški cesti še niže ko Weymouthova, je v zgodnjem jutranjem svitu postala prizorišče najčudovitejših dogodkov. Ubogege Weymoutha, ki je še vedno spal, smo spravili tjakaj. Mislim, da še ni nikoli tako nenačuden zdravnik strokovnjak obiskal svojega bolnika — prav gotovo ne pod takimi okolnostmi. Zakaj v hišo, ki je bila okoli in okoli obdana s policijo, smo spustili dr. Fu-Mančuja. Pripeljali so ga sem v zaprtem avtomobilu, ki ga naj potem, ko bo ozdravil Weymoutha, spet pelje v ječo — v smrt!

mimo Preseškega jezera proti Melvičam in dalje v Šmohor. V večernem mraku smo zapuščali Ziljo in pred Mauthnom prenočevali pri mojem sobratu.

Bili smo polni veselja. Povsod, kjer smo obiskali kakega sobrata, so nas pogostili in nam še nekaj zavili za popotnico. To nam je dajalo moči, da smo pogumno in veselo nadaljevali pot po dolini Lessach v Marijo Luggau. Pravzaprav to ni bila vožnja, ampak plezanje. Ta dolina, po vsem svetu najbolj znana po jarkih in klancih, nam je izsnila mrzel pot, ki je močil naše konjičke. Navzdol je šlo sicer hitro, a potem smo spet tiščali po klancu, skoraj celo večnost. Neki dijak bi kmalu povozil možakarja, ki je prišel naproti. Ves razburjen je kričal za nami: „Pobalini, ali ne znate zvončkljati?“ „Zvončkljati že znamo, voziti pa ne!“, tako se je v imenu nas vseh odrezal Pavle.

Pričelo je deževati, potem pa ni več nehalo. Zato smo si v miru ogledali Marijino

cerkev, ki je priljubljena romarska pot. Ni smo obupavali, čeprav smo šele zvečer dospeli v Lienz. Ravnih in do kože mokrih potnikov so se usmilihi dobri ljudje. Pred neko gostilno smo se ustavili in kar naenkrat se je zbrala okoli nas gruča radovednih letoviščarjev. Merili so nas od pet do glave in obratno ter nas nadležno vpraševali, od kod smo in kam smo namenjeni. Pripovedovali smo jim naša doživljaja in takoj smo se jim priljubili. Prinesli so nam toliko toplih odev, da bi z njimi lahko odeli pol Podjune. Verjetno so si jih izposodili iz vsega mesta.

V skednju smo našli prenočišče. Postlali smo si v senu. Joj, zjutraj nas je srbelo po hrbtu! Seno pač ni bilo preveč mehko. Verjetno je tudi v senu bilo nekaj posebnih „letoviščarjev“.

Poslovili smo se od prijaznih ljudi, ki so nas dobro pogostili in tako okrepčani smo tiščali kolesa na zgodovinsko goro Isl. Točno opoldne smo dospeli na vrh (1204 m). Navzdol je šlo, da so nam skoraj zavore odpovedale. Ponosno smo čepeli na konjičkih in niti opazili nismo, da je zadnji jahač zgubil nahrbtnik. Joj, morali smo nazaj, a niti malo nevoljni, kajti v drugič smo drveli navzdol.

Mahali smo vasicam Winklern, Flattach in popoldne pozdravili Spital ob Dravi. Mesto smo si le na hitro ogledali, kajti bolj nas je zanimala Teurnija. Veliko smo že slišali o njej v zgodovinskih in latinskih urah. Ustavili smo se, da smo si „viribus unitis“ (= z združenimi močmi) osvežili podatke tega zgodovinskega kraja. Oglevali smo si izkopanine in se mučili s prevajanjem latinskih napisov.

Skoda, da se je naša vožnja blizala h koncu. Pri Mariji na Zilji je pozvanjalo večernico, ko smo dospeli pred župnišče. Gospoda župnika ni bilo doma, a prijazno nas je sprejel njegov zastopnik — mežnar. V skednju, tokrat v mehkem senu, smo čakali jutra.

Bil je petek, ko smo zlezli iz sena. Najbolj nas je jezilo, da se na izletu niti enkrat nismo mogli kopati. Ta dan smo imeli priliko, da smo zamujeno nadomestili. Vse dopoldne smo se hladili v baškem jezeru. Opoldne smo dospeli k meni domov, kjer smo slovesno zaključili naš izlet.

Prevozili smo Ziljo, zgornjo Koroško in še del Vzhodne Tirolske. Povsod smo občudovali lepoto krajev in doživljali gostoljubnost prebivalcev. Bogata je naša Koroška: gore in planine, jezera in griči, kozolci in sončnice..., to so njeni biseri. Vse to nudi tistemu, ki jo zna prav spoznavati... — mi —

MEH ZA SMEH

Bolnik (za železno zaveso) pride ves sključen k zdravniku in toži: „Gospod doktor, ne morem več niti hoditi. Strašno me boli zvezda.“

Zdravnik: „Kaj vas boli?“

Bolnik: „Zvezda!“

Zdravnik: „Pokažite, kje čutite bolečine.“

Bolnik: „Tule, tule, gospod zdravnik.“

Zdravnik: „To je vendar križ. Križ vas boli.“

Bolnik: „Že — ampak ni dovoljeno reči pri nas — križi!“

Postava in pravica je po mojem prijatelju določila, naj sovražnik belega plemena ozdravi enega tistih, ki je bil njega preganjal. Sonce še ni vžšlo in nikakega radovednega občinstva ni bilo blizu; nikakih razburjenih študentov ni bilo, ki bi opazovali roko mojstra; toda v tisti obkoljeni kmečki hiši je bil izvršen eden izmed takih čudežev znanosti, ki bi v drugačnih prilikah porodil neumrljiv sloves dr. Fu-Mančuja. In tako je prišel ven nadzornik Weymouth, ki je bil sicer omamljen, zanemaren in ki se je držal za glavo ko človek, ki je šel že skozi dolino smrti — a je bil zdrav — zdrav!

Pogledal nas je — z divjimi očmi, ki pa niso izražale bojazljive divjosti blazneža.

„Mr. Smith!“ je zavpil — in se opotekel po stezi... „Dr. Petrie! Kaj...“

Zdajci je zadonel oglušljiv tresk. Skozi sleherni vidno okno zapuščene hiše so švigali ognjeni zublji!

„Brži!“ je zaukazal Smithov skoraj vreščeti glas. „V hišo!“ Zakadil se je po stezi mimo nadzornika Weymoutha, ki je stal na mestu in se majal ko pijan človek. Bil sem Smithu tik za petami. Za nama pa je drvela policija. Vrata so bila neprehodna! Zakaj že so bruhala smrtno vročino, ki jo je prinašal dušeci dim. Vlomili smo eno okno. Vsa notranjost je bila v enem plamenu!

„Moj Bog!“ je zavpil nekdo. „Saj je to nadnaravno!“

„Poslušajte!“ je zakričal nekdo drug. „Poslušajte!“ Množica, ki jo vselej podnevi ali ponoči od nekod iz praznine skliče požar,

se je pričela že zbirati. Toda vsakogar je objela mrtvaška tišina.

Iz osrčja plamena se je razlegal glas — dvignjen glas, a ne glas mukepolne boli, temveč zmagovalja! In glas je pel, barbarsko je pel — in umolknil. Nenavadni ognjeni zublji so švigali višje in višje, skozi vsako okno.

„Vzbuna!“ je dejal Smith zamolklo. „Pokličite gasilce!“

Prihajam k zaključku svojega poročila in zdi se mi, da sem razočaral bralce. Zakaj, četudi sem naslikal peklenškega kitajskega doktorja z vsemi razpoložljivimi barvami, ne morem končati svoje naloge, kakor bi želel.

Včasih mislim, da mi je pero le začasno obstalo, da sem se ukvarjal le z enim razdobjem gibanja, ki ima sto razdobj. Vsekakor pa upam na nadaljevanje, vzlic vsej zapadnjaški miselnosti in zapadnjaškim predsodkom. Če se pa bo moje upanje uresničilo, tačas še ne morem povedati.

Bodočnost, ki je polna mnogih skrivnosti, mi še zakriva to mojo žlahtno skrivnost. Oprostite mi torej, če slabo končam; zakaj vsaka radovednost, ki jo zapusti ta pripovedka v bralcu, teži v enaki meri tudi pisca. Prav namenoma sem pohitel z vami iz stanovanja profesorja Jennerja Monda do zaključka prizora v zapuščeni hiši; storil sem to zato, da bi vam s temi zadnjimi stranmi svojega poročila podelil nekoliko tiste blazne naglice, s katero so se dogodki odigrali. Moja slika se vam bo zdela bež-

(Dalje na 8. strani)

tarstvo sta mi tu prav dobro prišli.“

Videl sem, da Smith še ni bil odločen, kaj naj počne; mirno je stal, se vlekel za uhelj in pogledoval zdaj Kitajca, zdaj spet začudene detektive.

„Kaj naj storimo, sir?“ ga je vprašal eden izmed njih.

„Pustite naju z doktorjem Petrijem samaj z jetnikom, dokler vas ne pokličem!“

Odšli so iz sobe. Uganil sem, kaj bo zdaj prišlo.

„Ali morete ozdraviti Weymouthovo blaznost?“ se je nenadoma zadril Smith. „Ne morem vas rešiti pred rabljen, niti!“ — pešti so se mu krčevito stisnile — „niti ne bi hotel, če bi mogel; toda...“ Fu-Manču je uprl svoje sijoče oči vanj.

„Ne recite ničesar več, Mr. Smith,“ ga je pretrgal; „vi me ne razumete. Ne bom se prepiral o tem, toda kar sem naredil iz prepričanja in kar sem storil iz potrebe, sta dve ločeni stvari — kakor dvojje oddaljenih morij. Vrlega nadzornika Weymoutha sem s strupeno iglo ranil v samoočrambi; obžalujem to okolnost prav tako močno ko vi. Spoštujem takega moža. Sicer pa obstoji sredstvo, ki učinkuje proti strupu igle.“

„Imenujte ga,“ je velel Smith.

Fu-Manču se je iznova nasmešnil.

„Bilo bi zaman,“ je odgovoril. „Edinole jaz ga znam pripraviti. Moje skrivnosti bodo z menoj umrle. Napravil bom zdravega človeka iz nadzornika Weymoutha, toda le, ako ne bo nihče drug v hiši ko on in jaz.“

„Obkolili jo bomo s policijo,“ mu je srčno segel Smith v besedo.

„Kakor vam drago,“ je rekel Fu-Manču.

Nova pridobitev celovškega letališča

Naprava instrumentov za večjo varnost letalskega prometa — Poleti možni tudi ob zelo oblačnem vremenu. — Najbolj moderna naprava v Avstriji.

Modernizacija celovškega letališča stalno napreduje. Njegovo tehnično in upravno vodstvo si neprestano prizadeva, da bi letalski promet na tem letališču čim bolj porastel. Tako so lani v maju izročili prometu osvetljevalno napravo, s pomočjo katere lahko od tedaj letala tudi ponoči vzletijo oziroma pristajajo.

Pretekli četrtek pa je bila predana prometu nova, druga zelo važna naprava — točasnajmodernejša od vseh avstrijskih letališč —, ki omogoča tako rekoč avtomatično pristajanje tudi ob zelo oblačnem in deževnem vremenu.

Nova naprava omogoča uvedbo tako imenovanega „sistema pristajanja s pomočjo instrumentov“. Sedaj lahko pristanejo na celovškem letališču vsa letala s tozadavnimi instrumenti: pilotom jih je treba le pravilno naravnati — in letalo samo od sebe izvede pravi pristank. Reči moremo torej, da je možno tako rekoč „slepo“ pristajanje.

Ta naprava je produkt zadnjih tovrstnih tehničnih pridobitev v pogledu možnosti pristajanja letal ob slabem vremenu. Sedaj bo letalom možen pristank tudi v slučaju, da segajo oblaki do 100 metrov nad letališčem, medtem ko je bila dosedaj ta meja pri 352 m. Če je torej bila v višini 352 m vidljivost zaradi oblačnosti ovirana, letala niso mogla več pristati v Celovcu in so morala poiskati kako drugo, modernejšo

letališče. Sedaj pa ta ovira odpade. Edino, kar bi moglo še motiti oziroma preprečiti pristank, je gosta megla tik nad zemljo.

Stroški nove naprave znašajo 4 in pol milijona šil. Vodstvo celovškega letališča upa na ta način povečati letalski promet, sklepajoč iz podobnega primera v Salzburgu, kjer so podobno napravo montirali leta 1960 in je od tedaj promet precej narastel. Ker bo s pomočjo te naprave zelo olajšano pristajanje in vzlet letal tudi pozimi, je to važno tudi za napredek in povečanje

Nova prodajalna Mohorjeve družbe

Ze dolgo časa vidimo, da se dokončujejo razna dela na cesti 10. oktobra v Mohorjevi hiši v Celovcu. Kjer so bila nekdanja vrata, je danes moderno pročelje trgovskega lokala. Steklo okno je sicer še zakrito, toda vidi se, da je nova prodajalna opremljena že tudi od znotraj.

V novi prodajalni bodo prodajali knjige in brošure, dalje razne vrste papirja, pisalnih in šolskih potrebščin, pa tudi nabožne predmete vseh vrst. S to prodajalno se bo

tujskega prometa in v splošno korist koroškega gospodarstva, obenem pa bo s tem pomagano tudi pospešitvi tako žuželene druge (t. j. zimске) tujskoprometne sezone v deželi.

Seveda pa s tem še niso zaključena dela na celovškem letališču. Eno prihodnjih nadaljnjih etap bo predstavljalo podzišanje pristajalne proge od dosedanjih 1800 m na 2200 m, s čimer bo podana še večja možnost pristajanja mednarodnim letalom. S temi deli bodo pričeli še to jesen. Poleg tega nameravajo zgraditi tudi novo, zahtevam modernega letalskega prometa odgovarjajoče poslopje za odpravo potnikov. Na ta način bo torej celovško letališče dobivalo vedno večji pomen v mednarodnem letalskem omrežju.

v okviru naše Družbe sv. Mohorja razvil nov oddelek.

Kot smo zvedeli, bodo novo trgovino v kratkem izročili svojemu namenu. Ze dolgo smo si želeli tega. Vsi, ki prihajajo iz dežele v mesto, se bodo radi ustavili v tej prodajalni, kjer bodo postreženi po domače in solidno. V „Mohorjevi“ prodajalni bo mogoče dobiti vsak teden tudi „Naš tednik — Kroniko“. Prodajalna bo rada izvršila vsa naročila, ki bodo dana po telefonu.

Uspeh ameriške vesoljske ladje

(Nadaljevanje s 1. strani)

„Gemini 4“ preletela že tri četrtine vse predvidene poti. Astronavta McDivitt in White sta se po izjavi njenega zdravnika Barryja dobro počutila. Ko sta oba kozmonavta 38-krat obkrožila Zemljo, je poveljnik vesoljske ladje McDivitt opazil neki satelit, ki se je gibal v razdalji 500 km od „Gemini 4“. McDivitt je ta satelit fotografiral. Strojnikovski so bili takoj mnjenja, da gre za satelit „Pegaz 2“, ki so ga izstrelili s Cape Kennedyja 25. maja letos. Tudi v 19. krogu sta kozmonavta opazila neki satelit, za katerega prav tako menijo, da je bil „Pegaz 2“.

Medtem ko je vesoljska ladja „Gemini 4“ letela 95 ur okrog Zemlje, so s kontrolne postaje v Houstonu ukazali poveljniku ladje McDivittu naj zbudi Whitea, McDivitt pa naj sam nekoliko zaspi in se okrepi pred težavno nalogo, ko se bo vesoljska ladja vrnila na Zemljo.

Iz Houstona so obvestili kozmonavta, da je ladja „Wasp“, ki naj bi ju vzela na krov, priplula na kraj v Karibskem morju, kjer naj bi predvidoma pristala ob 18.14 po srednjeevropskem času. Kraj pristanka je bil

708 kilometrov vzhodno od Cape Kennedyja in okoli 1000 kilometrov jugovzhodno od Bermudov.

Zadnji dan poleta sta imela vesoljska astronauta veliko dela. Poleg redne astronavigacije sta opravljala telesne vaje ter fotografirala svetlobo, ki se je prikazovala na obzorju tik pred sončnim vzhodom in po sončnem zahodu. Znanstveniki namreč upajo, da jim bodo te ugotovitve lahko služile kot dodatni pripomoček pri navigaciji. Kozmonavta sta tudi izmerila statično elektriciteto na površju ladje. Gre namreč za to, da pri bodočih srečanjih vesoljskih ladij preprečijo morebiten kratek stik.

Druga dva poskusa, ki sta ju opravila oba astronauta, sta bila povezana neposredno s programom poleta na Luno. Fotografirala sta neznano območje na Zemlji, ki je podobno področju na Lunini površini, razen tega pa sta preizkusila posebni sekstant za vesoljsko navigacijo, ki ga bodo uporabljali pri poletu na Luno.

Po uradnem sporočilu je „Gemini 4“ pristala v Karibskem morju ob 18.13 po srednjeevropskem času. Vesoljsko ladjo je prva opazila posadka nekega helikopterja. Ta helikopter je prvi dosegel kabino ladje „Gemini 4“ in je takoj prevzel oba astronauta. Prvemu sta se takoj pridružila še dva helikopterja z letalonosilke „Wasp“, ki je medtem že vzpostavila zvezo z vesoljsko ladjo, odkoder je McDivitt sporočil, da je vse v redu in da sta oba zdrava.

Preden sta kozmonavta stopila iz kabine, sta po zdravniškem navodilu še enkrat iz-

merila pritisk. Iz kabine je prvi prišel White. Vkrca se je v mali gumijasti čoln, nato pa v helikopter, ki je potem oba vesoljska astronauta prepeljal na letalonosilko „Wasp“. Ko sta bila ob 18.50 oba kozmonavta v helikopterju, je McDivitt dejal, da se dobro počutita in da sta lačna.

Helikopter s kozmonavtoma je ob 19.10 pristal na letalonosilki „Wasp“.

Tako se je v ponedeljek, 7. junija, srečno končal ameriški polet z vesoljsko ladjo „Gemini 4“. Za svojih 62 obkrožitev okoli Zemlje je porabila 98 ur. V tem času je vesoljska ladja „Gemini 4“ naredila 2 milijona 590.525 kilometrov dolgo pot.

Prodaj

STAVBIŠČE 2 - 5000 m²

z vsemi potrebnimi priključki (tudi železniški tir), 2 km od središča mesta. Ponudbe poslati pod značko „K-2080“ na naslov: Anzeigendienst DÖPKE, Klagenfurt - Celovec, Burggasse 15.

Puch-, Sissy-, Penny- in Mobylette-mopede motorna vozila, ženska, moška in mladinska športna kolesa v veliki izbiri — po najnižjih cenah — naročite pri domači trgovici

Johan Lomšek

TIHOJA, P. Dobrla ves — Eberndorf
Telefon 04237 246

Zahtevajte cenike! Ugodni plačilni pogoji!

Samostojna gospodinjstva pomočnica

dobi takoj službo v vilškem gospodinjstvu (tudi v kuhinji) — 3 osebe (odrasel sin). — V soboto in nedeljo prosto, izredno dobra plača!

Ponudbe je poslati na: Familie Ing. Karl Maier, Hallein / Salzburg.

HUDA RUDARSKA NESREČA V JUGOSLAVIJI

V premogovniku rudnika „Orasi“ v Kaknju, v Bosni, v Jugoslaviji, se je pripetila v ponedeljek huda rudarska nesreča. Prav v trenutku, ko je bilo v premogovniku okoli 200 rudarjev, je eksplodiral jamski plin metan. Nesreča je zahtevala 124 mrtvih rudarjev.

Ta nesreča je ena najhujših, kar jih je bilo v Kaknju. Dne 21. aprila leta 1934 je pri eksploziji v premogovniku našlo smrt 127 rudarjev.

na; toda takšen je bil name vtis resničnosti. Nikakih podrobnosti o dejanjih tiste noči nimam v spominu: Fu-Manču arretiran — Fu-Manču gre vkleknjen v tisto hišo zdraviti — Weymouth, ki je na čudežen način ozdravljen, stopi iz hiše; hiša v plamenu.

In potem? Hiša je pogorela s tako neverjetno brzino, da je dala misliti na neko tajno sredstvo. Pogorela je, a na požarišču ni bilo nobenega sledu o človeških kosteh! Pa so me vprašali: ali ni bila dana kaka možnost, da nas je Fu-Manču v splošni zmedbi ukanil? Ali ni bila kje skrita možnost za pobeg?

Kolikor sem mogel presoditi, ne bi niti podgana mogla neopaženo zapustiti poslopja. Vendar pa ne dvomim, da je Fu-Manču na neki nepojasnen način in z nekim zagonetnim sredstvom ustvaril tisti nenavaden požar. Ali si je prostovoljno zažgal smrtno grmado?

Ko to pišem, leži pred menoj pomazan in zmečkan list papirja. Na njem je napisano nekoliko vrst s trdo, čudno in jedva čitljivo pisavo. Ta list so našli v žepu razcapane obleke nadzornika Weymoutha, ki je do danes duševno zdrav človek.

Kdaj je bil list napisan, ne morem reči. Kako je prišel tja, kjer ga je Weymouth našel, je tudi nejasno.

„Mr. Nayland Smith in dr. Petrie!

Pozdravljena! Poklican sem domov po Nekom, ki ga ni zaničati. Marsikaj, zaradi česar sem prišel, se mi je izjavilo. Marsikaj, kar sem storil, bi hotel popraviti; nekaj malega sem popravil. Prišel sem iz plamena — iz kadečega se plamena stvari,

ko bo nekega dne vse zajemajoč plamen. V plamen se vračam. Ne iščite mojega pepela! Jaz sem gospodar plamena! Srečno!

Fu-Manču.“

Ali je to bilo pismo blazneža, ki se je z neznanimi sredstvi hotel sam ugonobiti, ali pa zasmeh nadnaravno razumnega učenjaka in najpretkanejšega bitja, kar se jih je kdaj rodilo v deželi skrivnosti — Kitajski, prepušča sodbi drugih.

Za zdaj vam ne morem drugače pomagati, da si ustvarite sodbo. Morda nastopi dan — dasi prosim Boga, da ne bi nastopil — ko mi bo dano osvetliti marsikaj, kar je ostalo temnega. Tisti dan pa bo, kolikor morem soditi, napočil le, ako je Kitajec ostal živ. Zato molim, da bi se koprena s te skrivnosti nikoli ne dvignila. Toda, kakor sem dejal, je še neko drugo nadaljevanje te zgodbe, ki ga pričakujemo vse drugače. Kako naj torej končam to svoje poročilo?

Mar naj vam povem, kako sem se slednjič ločil od ljubljene, temnooke Karamanche na krovu parnika, ki jo je odnesel v Egipt?

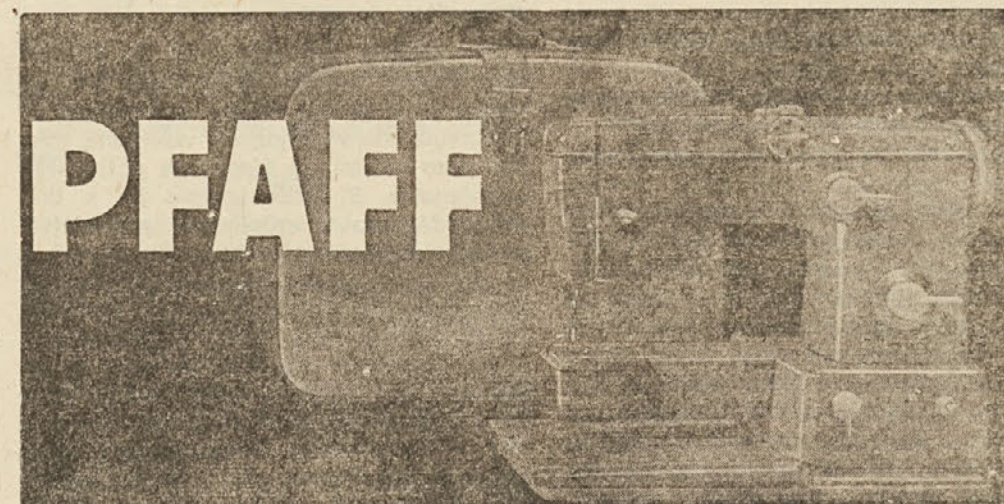
Ne, namesto tega končam z besedami Naylanda Smitha:

„Petrie, jaz odjadram čez štirinajst dni v Burmo. V Sueškem prekopu moram pretrgati potovanje. Kako bi se takle izlet navzgor po Nilu ujemal s tvojim sporedom? Sicer je še malo zgodna letna doba, toda morda boš našel nekoga, ki te bo razveselil!“

KONEC

*Naš tednik-
Kronika*

Izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26. Telefon uprave in oglašnega oddelka 26-69. — Telefon uredništva: 43-58. — Naročnina: znaša mesečno 7.— šil., letno 80.— šil. Za Italijo 2800.— lir, za Nemčijo 20.— DM, za Francijo 22.— fr., za Belgijo 250.— bfr., za Švicijo 2.— f. šterl., za U.S.A. in ostale države 6.— dolarjev na leto. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Janko Tolmajer, Radiše, p. Zrelec. — Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

Ze nad 100 let pomeni Pfaff izredno kvaliteto in storilnost, zato tudi vi zaupajte v Pfaff ● Pri nas dobite brezplačne nasvete ● Prirejamo brezplačne šivalne tečaje ● Najboljša oskrbovalna služba ● Velika zaloga namizestnih delov ● Rabljeni šivalni stroji vedno na prodaj!

VAŠA PFAFF-STROKOVNA TRGOVINA

Josef Mondre

Klagenfurt - Celovec, 10.-Oktober-Straße 22
Tel. 71-1-87

z veseljem pričakuje vaš obisk ● Dajte nam svoj naslov in vam bomo sporočili, kdaj in kje bo najbližji Pfaff-šivalni tečaj.